

ΚΛΕΙΩ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΝ ΛΕΙΨΙΑ.
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β΄.

ΤΟΜΟΣ Στ΄.
ΑΡΙΘΜ. ΙΟ (130).

Συνδρομή άρχομένη από 1. Απριλίου έκάστου έτους έτησία μόν
φρ. χρ. 25 εξαμήνος δέ φρ. χρ. 12½.

ΕΤΟΣ Στ΄.
τῆ 15/27. Αίγοῦστου 1890.

ΡΟΥΔΟΛΦΟΣ ΒΙΡΧΩΒ.

προεδρεύσας του εσχάτως εν Βερολίνω συνελθόντος δεκάτου διεθνούς ιατρικού συνεδρίου έξοχος παθολόγος και πολιτικός άνηρ Ρουδόλφος Βίρχωβ γεννήθη τῆ 13. οκτωβρίου 1821 εν τῆ πόλει τῆς Πομμερανίας Schivelbein, έφοίτησε δέ εις τὸ εν Köslin γυμνάσιον και ειτα έσπούδασε τῆν ιατρικῆν εν τῷ πανεπιστημίῳ του Βερολίνου. Τῷ 1843 αναγορευθεὶς διδάκτωρ, έτυχεν ὡς βοηθός του Frohier εννοικῆς ευκαιρίας πρὸς παθολογικὰς έρεύναι, ὧν τὰ αποτελέσματα έναπεταμίευσε μετά του συνεργάτου και φίλου του Reinhard εν τῷ ὑπ' αὐτῶν ίδρυθέντι τῷ 1847 ιατρικῷ περιοδικῷ «Αρχείῳ τῆς παθολ. ανατομίας και φυσιολογίας». Ἄφου έδημοσίευσε πλείστα σπουδαιότατα ιατρικὰ συγγράμματα, δι' ὧν εκτήσατο μεγάλην φήμην εν τῷ επιστημονικῷ κόσμῳ, προσεκλήθη τῷ 1849 εις Würzburg ὡς τακτικός καθηγητής και εκλέισε τῆν ιατρικῆν σχολὴν του πανεπιστημίου τῆς πόλεως αὐτῆς ὡς έξοχος διδάσκαλος τῆς καλουμένης Βυρτσβουργείου σχολῆς (Würzburger Schule). Τῷ 1859 προσεκλήθη ὡς τακτικός καθηγητής τῆς ιατρικῆς εις τὸ εν Βερολίνω πανεπιστήμιον, του ὁποίου ἡ ιατρικῆ σχολὴ εις αὐτὸν κυρίως ὀφείλει μέγα μέρος τῆς φήμης αὐτῆς. Τῷ 1874 διωρίσθη μυστικός ιατρικός σύμβουλος (Geheimer Medicinalrath). — Τὰς σπουδαιότατας του Βίρχωβ έρεύναι και ανακαλύψεις εν πᾶσι τοῖς κλά-

δοις τῆς ιατρικῆς επιστήμης οὐδὲ ἀπλῶς νὰ μνημονεύσωμεν δυνάμεθα ένταῦθα, περιοριζόμεθα δέ μόνον εις τὸ νὰ ὑπομνήσωμεν ὅτι ὁ έξοχος οὗτος τῆς Γερμανίας ιατρός εινε ὁ ίδρυτής τῆς καλουμένης Cellularpathologie (παθολογίας τῶν κυττάρων), δι' ἧς ἐξήσκησε σημαντικωτάτην και διαρκῆ επίδρασιν ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως ὁλοκλήρου τῆς ιατρικῆς επιστήμης.

ΡΟΥΔΟΛΦΟΣ ΒΙΡΧΩΒ.

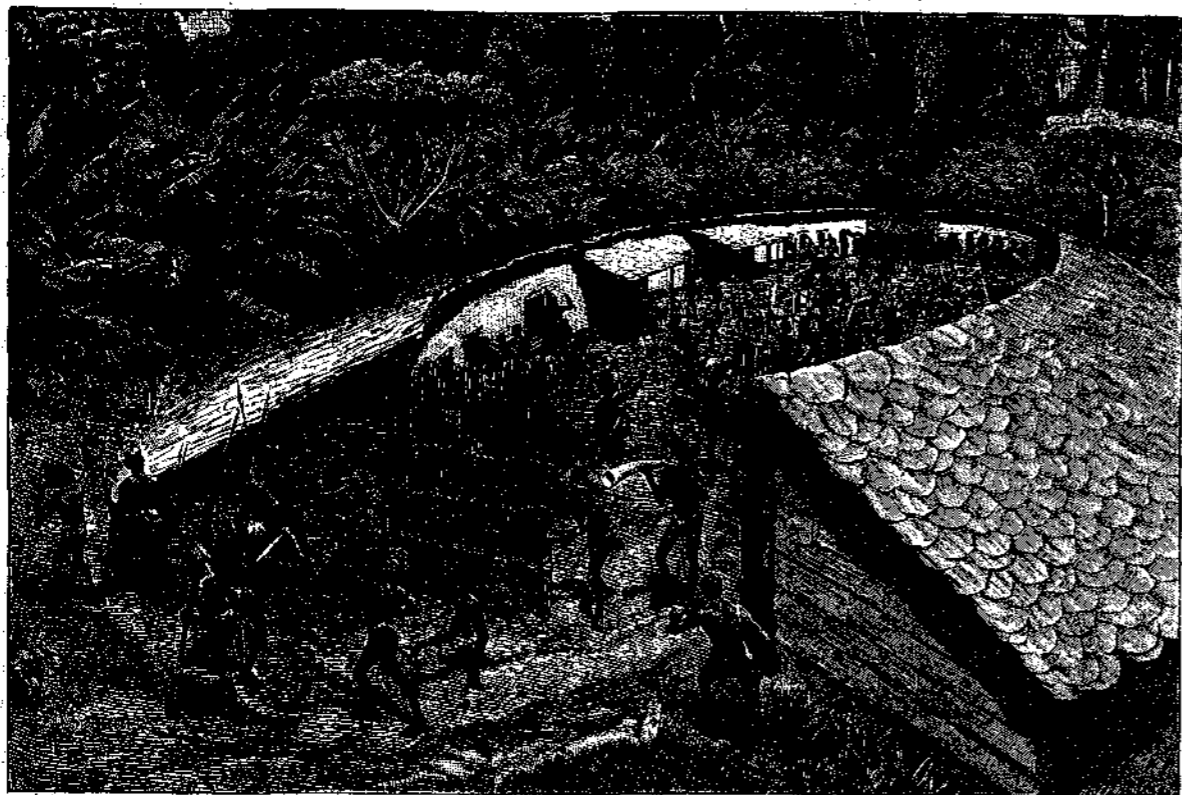
Ἐξόχως ἀφέλησεν ὁ Βίρχωβ και τῆν δημοσίαν ὑγιεινὴν διὰ πολυαρίθμων και ἐμβριθεστάτων έρευνῶν περὶ καθαρισμοῦ τῶν πόλεων, περὶ καθάρσεως εκ μασμάτων, περὶ ὑγιεινῆς τῶν σχολείων, περὶ νοσοκομείων κτλ. κτλ. — Ἄλλὰ και τῆν επιστήμην τῆς ἀνθρωπολογίας και τῆς ἐθνογραφίας μεταρρυθμίσας και ἀνοικοδομήσας ἐπὶ νέων ὄλων βάσεων προήγαγεν εις θαυμασίαν ἀκμῆν, ὡς ἀποδεικνύουσιν αἱ μεγαλοφυεῖς και πανταχοῦ νέους ὀρίζοντας τῆ επιστήμῃ διανοίγουςαι έρευναι περὶ τῶν κρα-

νίων τῶν διαφορῶν φυλῶν, περὶ καταμετρήσεως τῶν κρανίων διαφορῶν ἐποχῶν, περὶ προϊστορικῶν λειψάνων, περὶ τῶν παναρχαίων κατοίκων τῆς Εὐρώπης, περὶ τῆς φυσικῆς ἀνθρωπολογίας τῶν Γερμανῶν κτλ. κτλ. Οὐ μόνον δέ συγγράφων ἀλλὰ και διδάσκων παρήγαγε τῆ επιστήμῃ ἀγλαυτάτους καρπούς, διότι εκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεφάνησαν πλείστοι διαπρεπεῖς καθηγηταὶ και έξοχοι ιατροὶ τῆς Γερμανίας και τῆς λοιπῆς Εὐρώπης.

ποι οὔτοι εἶναι νάννοι ἤτοι πυγμαῖοι, ἀγροὶ νομαδικὸν βίον, ἔχουσι μέγεθος μικρότερον τοῦ κανονικοῦ, ζῶσιν ἐντὸς τῶν πυκνοτέρων καὶ σκοτεινότερων μερῶν τοῦ δάσους καὶ τρέφονται ἐκ τῶν ἀγρίων ζώων, τὰ ὅποια μετ' ἐξαιρετικῆς ἐπιδεξιότητος θηρεύουσι. Τὸ μέγεθος τῶν εἶνε διάφορον, παραλλάσσον μεταξὺ 90 ἑκατοστῶν καὶ 1,4 τοῦ μέτρου. Ὁ ἐν τῇ τελείᾳ σωματικῇ του ἀναπτύξει εὐρισκόμενος πυγμαῖος ἔχει κατὰ μέσον ὄρον βάρος 40 χιλιογράμμων. Ἰδρύνουσι τὰς σκηνάς των εἰς ἀπόστασιν 3 ἕως 5 χιλιομέτρων περιφέρειας περί τινα φυλὴν τῶν γεωργικῶν βίον ἀγόντων ἰθαγενῶν, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ πλείστοι εἶναι ἠραῖοι καὶ δυνατοὶ ἄνθρωποι. Περὶ τινα ἡραιομένον χώρον τοῦ δάσους εὐρίσκονται ἐν ταῖς πυκναῖς συνδενδρίας 10 ἢ καὶ 12 κεχωρισμένα

καὶ τὰς διφθέρας (τὰ γουναρικά) καὶ τοὺς ὀδόντας τῶν ἐλεφάντων. Πρὸς τοῦτοις συλλαμβάνουσι πτηνὰ χάριν τῶν πτερῶν καὶ τῶν πέλων, συλλέγουσι μέλι ἄγριον, παρασκευάζουσι δηλητήρια, καὶ παλοῦσι πάντα ταῦτα εἰς τοὺς μεγαλοσαμοτέρους ἰθαγενεῖς ἀντι καρπῶν βανανέας, γλυκέων γεωμήλων, καπνῶν, δοράτων, μαχαρίων καὶ βελῶν. Τὸ ἀπέραντον ἐκεῖνο δάσος θὰ καθίστατο ταχέως ἔρημον ἀγρίων ζώων, ἂν μὴ περιωρίζοντο οἱ πυγμαῖοι εἰς μικράς, ὀλίγων τετραγωνικῶν μιλίων ἐκτάσεις περίξ τῶν ἀραιῶν τοῦ δάσους μερῶν.

Οἱ Πυγμαῖοι παρέχουσι καὶ ἄλλας ὑπηρεσίας εἰς τοὺς σωματικῶς μᾶλλον ἀνεπτυγμένους ἰθαγενεῖς, οἵτινες ζῶσιν ὡς γεωργοὶ εἰς τὰ ἀραιὰ μέρη τοῦ δάσους. Ἐμπειροὶ ὄντες τῶν ἀδιεξόδων λαβυρίνδων τοῦ δάσους,

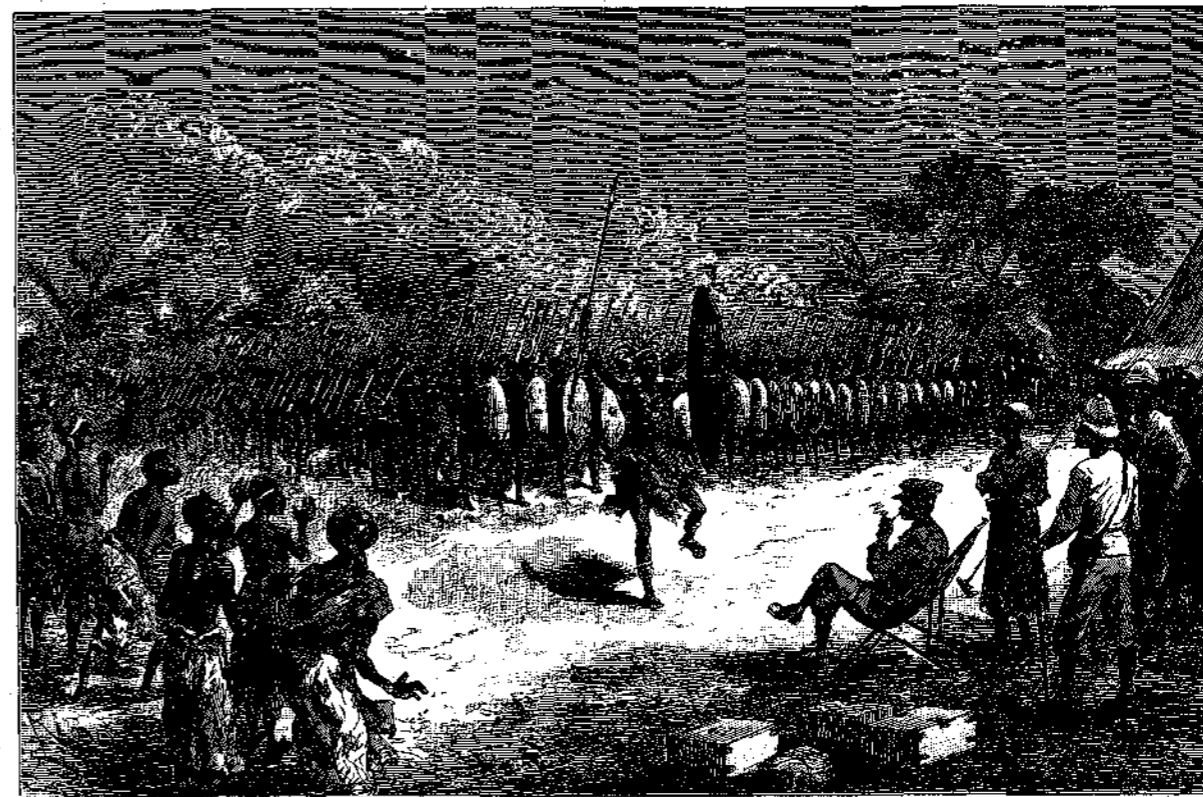
ΚΛΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΑ ΟΠΛΑ. ΕΝ ἸΦΟΥΓΟΥ.

κοινοτήτες τῶν πυγμαίων τούτων, οἵτινες πάντες συμποσοῦνται εἰς 2000—2500 περίπου. Μετ' ἄλλα τῶν, τὰ μικρὰ τόξα καὶ τὰ βέλη, τῶν ὁποίων αἱ αἰχμαὶ εἶναι ἀλειμμένα μετ' δηλητήριον, καὶ μετ' ἄλλα τῶν δοράτων τῶν φονεύουσιν ἐλέφαντας, βουβάλους καὶ ἀντιλόπας. Ἐκτὸς τούτου σκάπτουσι βαθεῖς λάκκους καὶ καλύπτουσιν αὐτοὺς ἐπιδεξίως μετ' λεπτὰ ραβδία καὶ μετ' φύλλα, εἴτα δὲ μετ' ἄλλα, οὕτως ὥστε οἱ ἐλέφαντες καὶ τὰ ἄλλα μεγάλα θηρία ἐπιπίπτουσιν εἰς τοὺς λάκκους καὶ συλλαμβάνονται. Μετὰ τῆς αὐτῆς δολιότητος ἰδρύνουσι παγίδας διὰ τῶν ὁποίων ζωγροῦσι τοὺς σιμπανοὺς τοὺς πασιανούς καὶ τὰ λοιπὰ εἶδη τῶν πιθήκων. Ἀνευρίσκοντες τὰ ἴχνη τῶν μοσχογαλῶν, τῶν ἰχθυομένων καὶ τῶν μικρῶν τρακτικῶν δέτουσιν εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα παγίδας τοξοειδεῖς, ἐν αἷς τὰ ζῶα ταῦτα κατὰ τὴν ταχέαν αὐτῶν διάβασιν συλλαμβάνονται ζῶντα ἢ στραγγαλιζόμενα. Ἐκτὸς τοῦ κρέατος τῶν σφατομένων ἀγρίων μεταχειρίζονται καὶ τὸ δέρμα πρὸς κατασκευὴν ἀσπίδων, χρησιμοποιοῦσι δὲ

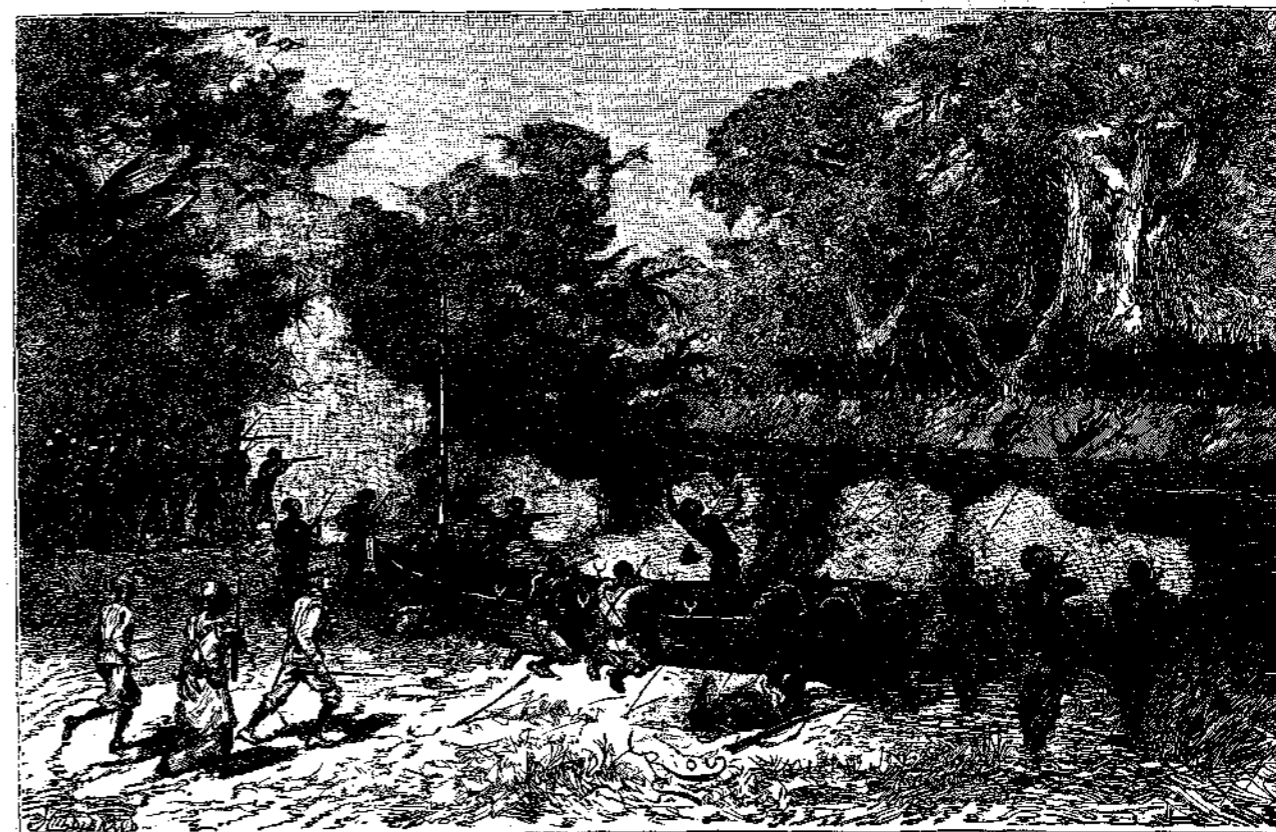
δύναται εὐκόλως νὰ κατασκοπῶσι, νὰ μανθάνωσι ταχέως τὴν προσέγγισιν ξένων, καὶ νὰ εἰδοποιῶσιν ἐγκαιρῶς τοὺς μονίμως ἐγκατεστημένους ἐν τῷ δάσει φίλους των. Οἱ Πυγμαῖοι εἶναι οὕτως εἰπεῖν ἐθελονταὶ φύλακες, οἵτινες περιφρουροῦσι τὰς ἐν τῷ δάσει ὑπαίθρους κόμας τῶν λοιπῶν ἰθαγενῶν. Πᾶσα ἀτραπὸς, κατ' ὅταν δῆποτε διεθύνουσιν, ἄγει διὰ μέσου τῶν σκηνωμάτων αὐτῶν. Κατὰ τοὺς διηνεκεῖς πολέμους τῶν ἐν τῷ δάσει ἀγρίων φυλῶν πρὸς ἀλλήλας, οἱ Πυγμαῖοι συμμαχοῦσι τῇ ἰσχυροτέρᾳ γειτονικῇ φυλῇ κατὰ τῶν εἰσβαλλόντων ξένων ἰθαγενῶν, ὡς ἔχθροι δὲ οὐδαμῶς εἶνε εὐκαταφρόνητοι. Ὅταν βέλος πρὸς βέλος, δηλητήριον πρὸς δηλητήριον, πανουργία πρὸς πανουργίαν ἀντιπαλαίωσιν, ἡ μεγίστη πιθανότης τῆς νίκης εἶνε ὑπὲρ τῆς μερίδος, μετ' ἧς συμμαχοῦσιν οἱ Πυγμαῖοι. Τὰ μικρὰ καὶ εὐκίνητα σώματα, ἡ ὑπεροχὴ ἐν τῇ θηρευτικῇ τέχνῃ καὶ τῇ ἐμπειρίᾳ τῶν τόπων, ἡ πανουργία καὶ δολιότης εἶναι προσόντα τῶν Πυγμαίων, ἀπὸ τῶν θὰ κα-

δίστων αὐτοὺς ἰσχυροὺς καὶ φοβεροὺς ἀντιπάλους, τοῦτου δὲ πληρεστάτην συναίσθησιν ἔχουσιν αἱ γεωργικαὶ

τῶν Πυγμαίων, καθότι ὁ πληθυσμὸς τῶν νομαδικῶν τούτων κοινοτήτων ὑπερβαίνει πολλάκις σημαντικῶς τὸν

ΧΟΡΟΣ ΦΑΛΛΙΓΟΣ ΤΩΝ ΜΑΧΗΤΩΝ ΤΟΥ ΜΑΣΑΜΠΟΝΙ.

Ἡ ΠΡΩΤΗ ΜΑΣ ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΜΑΣΑΜΠΟΝΙ.

φυλαὶ τῶν ἰθαγενῶν. Αἱ φυλαὶ αὗται θὰ ἐπεθύμουν ἐνίοτε τὴν ἀπομάκρυνσιν καὶ εἰς ἄλλο μέρος μετάβασιν

πληθυσμὸν αὐτῶν τῶν μονίμως ἐγκατεστημένων φυλῶν, αἵτινες πολλάκις ἀναγκάζονται ἀντι ὀλίγων διφθερῶν

και ὀλίγου κρέατος ἀγριμίων νὰ ἀφίνωσιν εἰς τοὺς πυγμαίους ἐλευθέραν τὴν εἰσοδὸν εἰς τοὺς βανανεάνας καὶ εἰς τοὺς κήπους των. Ὡς φαίνεται, οὐδὲν ἔθνος τοῦ κόσμου εἶνε ἀπὴλαγμένον παρασίτων ἀνθρώπων. Αἱ φυλαὶ τοῦ μεγάλου δάσους τῆς κεντρῶας Ἀφρικῆς ὑποφέρουσι πολλὰ δεινὰ ἐκ μέρους τῶν μικροσώμων τούτων ἀγρίων, οἵτινες προσκολλῶνται πλησίον τῶν ἀραιῶν καὶ καλλιεργούμενων μερῶν τοῦ δάσους καὶ ἐφ' ὅσον χρόνον τρέφονται καλῶς ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν γειτόνων των, κολακεύουσιν αὐτοὺς, ἔπειτα ὁμοῦ καταπιέζουσιν αὐτοὺς διὰ τῶν ληστρικών ἐπιδρομῶν των.

Οἱ Πυγμαῖοι ἰδρύουσιν ἐν κύκλῳ τὰς κατοικίας των, ταπεινὰ καὶ προχειρῶς κατεσκευασμένα οἰκοδομήματα, ἐν σχήματι ἡμίσεως ὠοῦ τμηθέντος κατὰ τὸ μήκος αὐτοῦ, καὶ ἔχοντα εἰς ἑκάτερον ἄκρον ἀνὰ μίαν θύραν ὄψους. Τὸ κέντρον τοῦ ὑπὸ τῶν οἰκημάτων τούτων σχηματιζομένου κύκλου χρησιμεύει ὡς διαμονὴ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς κοινότητος καὶ ὡς κοινὴ πλατεία. Περίπου 100 μέτρα μακρὴν τῆς συνοικίας ταύτης εὐρίσκειται ἐπὶ ἐκάστης ἀτραποῦ ἰδρυμένος ἀνὰ εἰς οἰκίσκος, χωρῶν δύο μόνον πυγμαίους καὶ χρησιμεύων ὡς σκοπιά.

Ἐπὶ τῶν δύο διαφόρων φυλῶν Πυγμαίων, ὅπως ἀνόμοιαι πρὸς ἀλλήλας κατὰ τὸ χρῶμα τοῦ δέρματος, τὸν σχηματισμὸν τῆς κεφαλῆς καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου. Ἄν ἡ ἑτέρα τῶν φυλῶν τούτων εἶνε ἡ τῶν Βατοῦα ἢ δὲ ἑτέρα τῶν Βαμπούτι, ἀγνοοῦμεν, τὸ βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι εἶναι τοσοῦτον διάφοροι πρὸς ἀλλήλας ὡς λ. χ. οἱ Τοῦρκοι πρὸς τοὺς Σκανδιναυίους.

Οἱ Βατοῦα ἔχουσιν ἐπιμήκεις κεφαλὰς, μακρὰ καὶ στενὰ πρόσωπα καὶ ὑπερόψους μικροὺς ὀφθαλμοὺς, εὐρισκομένους πολὺ πλησίον ἀλλήλων καὶ παρέχοντας αὐτοῖς ὄψιν σκῦδραπῆν, φιλόμαχον καὶ δύστροπον. Οἱ Βαμπούτι ἔχουσι στρογγύλα πρόσωπα, ὠραίους ὀφθαλμοὺς ὁμοιάζοντας κατὰ τὸ χρῶμα πρὸς τοὺς τῆς δορκάδος καὶ μεμακρυσμένους ἀπ' ἀλλήλων, μέτωπον δὲ ἐρυθρὸν καὶ ὑψηλόν, παρέχον αὐτοῖς ἑκφρασίαν εὐκρινείας καὶ ἀπλοῦς ἰδέας, χροῖαν δὲ κίτρινου ἐλεφαντόδοντος. —

«... Μετὰ τριῶρον πορείαν ἐφθάσαμεν τῆ 28. ὀκτωβρίου εἰς τὰς φυτείας τοῦ Ἀβατίκο, κατ' ἦν ἀκριβῶς στιγμὴν οἱ πλείστοι τῶν ἀνθρώπων μας ἐκινδύνεον ν' ἀποδάνωσιν ὑπὸ τῆς πείνης. Ὅπως οἱ πειναλέοι λύκοι κατὰ τῆς λείας των οὕτως ἐφώρμησαν καὶ αὐτοὶ πρὸς τὰς φυτείας τῶν βανανεῶν. Ἐνταῦθα ἐμείναμεν δύο ἡμέρας χάριν προνομῆς καὶ προμηθείας τροφίμων.

Ὀλίγας ἄρας μετὰ τὴν ἀφίξιν ἡμῶν εἰς Ἀβατίκο προσήχθη ἐνώπιόν μου ἐν ζεύγος νεαρῶν Πυγμαίων,

ἀνδρὸς καὶ γυναυκός, οἵτινες ὁμοῦ ἀγνοῶ εἰς ποίαν σχέσιν εὐρίσκοντο πρὸς ἀλλήλους. Ὁ ἀνὴρ εἶχε πιδανῶς ἡλικίαν 21 ἐτῶν. Ὁ ἀξιοματικὸς Bonny ἐμέτρησεν αὐτὸν μετὰ πάσης ἀκριβείας ἐγὼ δὲ ἐσημείωσα τὰ μέτρα ὡς ἑξῆς:

Μῆκος τοῦ σώματος 1,219 μέτρ. — Περιφέρεια τῆς κεφαλῆς 51,4 ἑκατοστόμ. — Μῆκος ἀπὸ τοῦ πάγωνος μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ ὀπισθοκρανίου 61,5 ἑκατοστόμ. — Περιφέρεια τῶν στέρνων 64,6 ἑκατοστόμ. — Τῆς κοιλίας 70,5 ἑκατοστόμ. — Τῶν ἰσχυῶν 57,1 ἑκατοστόμ. — Τῆς χειρὸς 10,8 ἑκατοστόμ. — Τῶν μῶνων τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος 19 ἑκατοστόμ. — Τοῦ ποδὸς περι τοὺς ἀστραγάλους 17,8 ἑκατοστόμ. — Τοῦ γαστροκνημίου 19,7 ἑκατοστόμ. — Μῆκος τοῦ δείκτου 5 ἑκατοστόμ.

— Μῆκος τῆς δεξιᾶς χειρὸς 10,2 ἑκατοστόμ. — Τοῦ ποδὸς 15,8 ἑκατοστόμ. — Τοῦ σκέλους (ποδός) 55,9 ἑκατοστόμ. — Τῆς βράχειος 47 ἑκατοστόμ. — Τοῦ βραχίονος μέχρι τῶν ἄκρων δακτύλων 50,1 ἑκατοστόμ.

Οὗτος ἦτο ὁ πρῶτος ἐντελῶς ἠξημένος νάννος, τὸν ὁποῖον εἶδομεν. Τὸ δέρμα του ἦτο χαλκόχρουν, ψηλαφήσαντες δὲ τὸ σῶμά του, ὅπως ἦτο κεκαλυμμένον μὲ λεπτὰς καὶ πυκνὰς τρίχας 13 χιλιοστομέτρων μήκους, ἐνομίζομεν ὅτι ἐγγίζομεν μαλακὸν τι γουναρικόν. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐφόρει εἰδὸς τι μίτρας, ὅταν φοροῦσιν οἱ ἱερεῖς, κεκοσμημένης μὲ πτερὰ ψιτακοῦ, καὶ τὴν ὁποῖαν ἴσως εἶχε κλέψῃ ἢ λάβῃ ὡς δῶρον. Εὐρεῖα τις ταινία φλοιοῦ δένδρου ἐκάλυπτε τὴν γυμνότητα τοῦ ἀνδρός. Αἱ χεῖρές του ἦσαν ἐκτάκτως λεπτοφτεῖς ἀλλὰ ῥυπα-

ράταται, ἴσως διότι πρὸ μικροῦ εἶχεν ἀπολεπίσῃ βανάνας.

Ὅδεις δὲ ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ ὅποια συναισθήματα μοὶ διήγειρεν ἡ θέα τῶν ναννοφυῶν τούτων κατοικῶν τοῦ ἀπεράντου δάσους τῆς κεντρῶας Ἀφρικῆς. Ἐγὼ τοῦλάχιστον ἠσθάνθην πρὸς τὸ ἀνθρωπάριον ἐκεῖνο περισσότερο σεβασμὸν ἢ πρὸς τὸν γιγαντώδη ἀνδριάντα τοῦ Μένμονος ἐν Θήβαις. Τὸ μικρὸν ἐκεῖνο σῶμα παρίστα πρὸ τῶν ὀμμάτων μου τοὺς παναρχαίους τύπους τῶν ἀρχηγῶν ἀνθρώπων, τοὺς ἀπογόνους τῶν ἀρχαιοτάτων ἐποχῶν, τοὺς Ἰσραὴλ τῆς ἀρχεγόνου φυλῆς, αἰωνίως ἀποφεύγοντας τὰς μονίμους ἔδρας τῶν ἐργατῶν, ἐστερημένους ἐσῆαι τῶν ἠδονῶν καὶ ἀπολαύσεων τῆς οικογενετικῆς ἐστίας, ἐκδιωχθέντας ἐσῆαι διὰ τὰς κακίας των, καὶ ἀγοντας ὑπὸ μορφῆν ἀνθρώπων βίον θηριώδη ἐν τοῖς τελματώδεσι καὶ σκοτεινοῖς λαβυρίνθοις τοῦ ἀγρωτάτου καὶ ἀπεράντου δάσους. Φαντάσθητε! Πρὸ 26 αἰῶνων οἱ πρόγονοι τοῦ πυγμαίου τούτου ἰχμα-

ΠΥΓΜΑΙΟΣ ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΣ.

λάτισαν τοὺς πέντε νεαροὺς νασσαμονίους ἐρευνητὰς καὶ ἐτέρποντο ἐπ' αὐτοῖς ἐν ταῖς κώμαις των παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Νίγειρος. Καὶ πρὸ 40 ἐπι ἑκατονταετηρίδων ἦσαν γνωστοὶ οἱ Πυγμαῖοι οὗτοι, οἱ δὲ Ἕλληνες ἀπὴθανάτισαν ἐν ταῖς ὄχθαις αὐτῶν τὴν περίφημον μάχην τῶν πυγμαίων τούτων πρὸς τοὺς πελαργούς. Ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Ἐκαταίου, 500 ἔτη πρὸ Χριστοῦ, αἱ ἔδραι τῶν πυγμαίων ἐφέροντο ἐπὶ ἐκάστου γεωγραφικοῦ χάρτου σημειωμέναι παρὰ τῷ ὄρει τῆς σελήνης. Ὅτε ὁ Μαυῖσος ἐξήγαγε τοὺς υἱοὺς τοῦ Ἰακῶβ ἐκ τῆς χώρας τῆς Γεσέμ, οἱ πυγμαῖοι οὗτοι ἦσαν οἱ ἀδιαμφισβήτητοι κυρίαρχοι τῶν σκοτεινοτάτων χωρῶν τῆς σκοτεινῆς ἠπείρου, καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἡμέρας παραμένουσιν ἐκεῖ, ἐνῶ ἐν τῷ διαστήματι τοσοῦτων αἰῶνων ἀναριθμητοὶ δυναστεῖαι τῶν Αἰγυπτίων, τῶν Ἀσσυρίων, τῶν Περσῶν, τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Ῥωμαίων ἐν βραχεῖ σχετικῶς χρόνῳ ἠκμασαν καὶ παρήκμασαν καὶ ἐξηφανίσθησαν. Καὶ κατ' ὄλην τὴν μακρὰν ταύτην σειράν τῶν διαρρυσάντων αἰῶνων τὰ ἀνθρωπάρια ταῦτα περιεπλανήθησαν τῆδε κακείσε. Ἀπὸ τῶν ὄχθων τοῦ Νίγειρος, κατὰ μεγάλας καὶ ἀλληλοδιαδόχους μεταναστεύσεις, ἐφθάσαν ἐνταῦθα καὶ ἰδρυσαν τὰς ἐκ φύλλων καὶ κλάδων καλύβας τῶν εἰς τοὺς σκοτεινοτάτους μυχούς τοῦ δάσους. Ἀδελφοὶ αὐτῶν εἶναι οἱ νάννοι τῆς νοτίου Ἀφρικῆς, οἱ καλούμενοι «Bushmen», οἱ Οδατοῦα ἐν τῇ λεκάνῃ τοῦ Λουλόγγο, οἱ Ἄκκα ἐν Μομβουττοῦ, οἱ Βαλία ἐν Μαβόδε, οἱ Βαμπούτι ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Ἰχούρου, καὶ οἱ Βατοῦα ἐν ταῖς ὕψειαις τοῦ ὄρους τῆς Σελήνης.

Ὅτε ὁ αἰχμάλωτος πυγμαῖος περιεκυκλώθη ὑπὸ τῶν γιγαντώδων Μαδί, τῶν εὐρυστέρνων Σουδανέζων καὶ τῶν μεγαλοσώμων Σανσιβαριτῶν, ἤρχισα νὰ παρατηρῶ μετὰ μεγάλης περιεργίας τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου του, ἅτινα κατ' ἐκάστην του σκέψιν μετεβάλλοντο καὶ ἀποκατῶπριζον τοὺς διαλογισμούς του μετὰ τὴν ταχύτητα τῆς ἀστραπῆς. Ὁ θαυμασμὸς καὶ ἡ ἐκπληξίς, ὡν ἐπληρούτο, ὁ ταχέως μετατρέπομενος καὶ παγῶνων αὐτὸν φόβος περὶ τῆς τύχης του, αἱ καταλαμβάνουσαι τὸ πνεῦμά του ἀγωνιώδεις ἀμφιβολίαι, ἡ αἴφνης ἀνατέλλουσα ἐν τῇ ψυχῇ του ἐλπίς, ὅτε εἶδεν ἡμᾶς μελιχίους, αἱ στιγμιαῖαι σκιᾶί τῆς μερίμνης καὶ ἀνησυχίας, ἡ περιέργεια τοῦ νὰ μάθῃ πῶθεν ἤρχοντο τὰ ἀνθρώπινα ταῦτα τέρατα, ἅτινα ἐκράτουν αὐτὸν αἰχμάλωτον, καὶ τί ἄρα γε διελογίζοντο κατ' αὐτοῦ, ἂν ἐμελλον νὰ τὸν φονεύσωσι καὶ κατὰ τίνα τρόπον, βράζοντες αὐτὸν ζωντανὸν ἢ κόπτοντες αὐτὸν εἰς τεμάχια; — πᾶσαι αἱ σκέψεις αὗται ἐξωγραφούντο ζηρηρότητα ἐπὶ τοῦ προσώπου του. Εἶτα ἐλαφρὸς τις κλονισμὸς τῆς κεφαλῆς, ἡ ἐπι αὐξήθεισα ἀχρότης τῶν χειλέων του καὶ νευρικός τις σκαρδαμυγμὸς τῶν βλεφάρων του εἰδείκνυον καταφανῶς εἰς πόσῃ ἀγωνίᾳ εὐρίσκειτο. Ὡ, καὶ τί δὲν δὲ ἐπραττεν, ὅπως ἐλκύσῃ πρὸς ἑαυτὸν τὴν εὐνοίαν ἡμῶν τῶν γιγάντων!

Τῷ ἐνεύσα νὰ καθίσῃ πλησίον μου, ἐδάπευσα αὐτὸν ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ τῷ ἔδωκα ὀλίγας βανάνας ὄπτας, ὅπως γεμίσῃ τὴν προεξέχουσαν κοιλίαν του, ἐφ' ἣ ἐμείδισεν εὐγνωμόνως. Καὶ πόσον ἐξυπνὸς ἦτο ὁ πυγμαῖος οὗτος! Πόσον ταχέως ἀντελαμβάνετο! Μὲ τὰς χειρονομίας του ἀμίλει τόσον εὐγλώττως, ὥστε καθίστατο πάραυτα καταληπτὸς καὶ εἰς τὸν μᾶλλον βραδύνουν ἐξ ἡμῶν.

«Πόσον ἀπέχει ἀπ' ἐδῶ τὸ πλησιέστατον χωρίον, ὅπου εἰμποροῦμεν νὰ εὐρωμεν τροφίμα;»

Ὁ πυγμαῖος ἔθηκε τὴν δεξιάν του χεῖρα μὲ τὴν παλάμην ὑπεράνω τοῦ ἀρμού τῆς ἀριστερᾶς του, (τοῦδ' ὅπερ ἐσήμαινε: περισσότερο τῶν δύο ἡμερῶν πορείας).

«Κατὰ ποίαν διεύθυνσιν;»

— Ἐδείξε πρὸς ἀνατολάς.

«Πόση εἶνε ἡ ἀπόστασις μέχρι τοῦ Ἰχούρου;»

«Ὡ!» ἐξεφώνησεν ὁ πυγμαῖος καὶ ὤψωσε τὴν δεξιάν του χεῖρα μέχρι τοῦ ἀγκῶνος. Διπλασία λοιπὸν ἡ ἀπόστασις. Τέσσαρες ἡμέραι.

«Ἐπὶ πόσῃ τροφίμα πρὸς βορρᾶν;»

Ἐσεισε τὴν κεφαλὴν εἰς σημεῖον ἀρνήσεως.

«Πρὸς δυσμὰς ἢ μεταξύ δυσμῶν καὶ ἀρκτου;»

Ἐσεισε καὶ πάλιν τὴν κεφαλὴν καὶ ἐκίνησε τὴν χεῖρα, ὡς ἂν ἠθελε ν' ἀπαυθῆσῃ σωρὸν ἄμμου.

«Διατί;»

Ἐξέτεινε ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας ὡς ἂν ἐκράτει ἐν τουφέκιον καὶ ἀνεφώνησε «Ντου-ου-ου!»

Ἐνοήσαμεν ὅτι οἱ Μανζέρα εἶχον καταστρέψῃ ἐκεῖ τὰ πάντα.

«Ἐπὶ πόσῃ εἶνε ἡ ἀπόστασις ἀπὸ τῆς πόλεως;»

Ἐγὼ ὤψωσα τὰ βλέμματα καὶ ἐμείδισα ὡς ἡ μᾶλλον φιλάρεσκος νεανὴς τοῦ Λονδίνου. Τὸ μειδίαμα ἐκεῖνο ἔλεγε «Ὡς νὰ μὴ τὸ εἰζέυρετε σεῖς καλῆτερά μου! Ὡ, κατεργάρι, θέλεις νὰ μὲ περιπαίξῃς!»

«Θέλεις νὰ μᾶς ὀδηγήσῃς εἰς τὸ χωρίον ἐκεῖνο, ὅπου εἰμποροῦμεν νὰ εὐρωμεν τροφίμα;»

Κατένευσε ταχέως καὶ ἐδάπευσε τὴν κοιλίαν του, ἥτις ἦτο στογγύλη ὡς πανσέληνος, ὡς νὰ ἔλεγε: «Μάλιστα εὐχαρίστως, διότι ἐκεῖ δὲ τὴν γεμίσω!» ἔπειτα μειδιῶν περιφρονητικῶς ἐστήριξε τὸν ὄνυχα τοῦ δείκτου ἐπὶ τῆς πρώτης ἀρθρώσεως τοῦ ἀριστεροῦ τοῦ δείκτου, λέγων διὰ τῆς χειρονομίας ταύτης: «ἐδῶ τὰ παραδείσια σῦκα εἶναι τόσον μικρά, — ἐνῶ ἐκεῖ εἶναι τόσον χονδρά» καὶ περιέλαβε δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν τὴν γαστροκνημίαν του.

«Ὡ, ἀληθινὸς παράδεισος» ἀνέκραζαν οἱ σύντροφοί μου, βανάναι τόσον μεγάλαι!»

Ὁ πυγμαῖος κατάρθωσε ταχέως νὰ προσελκύσῃ τὴν εὐνοίαν πάντων ἡμῶν καὶ ἐγένετο ἀμέσως ὁ ἀληθὴς ἀρχηγὸς τῆς καραβάνας μας, μέχρις οὗ τέλος ἐφάνη ὅτι ὅσα μᾶς εἶπε περὶ τοῦ θαυμασίου μεγέθους τῶν καρπῶν ἐκείνων ἦσαν ὑπερβολαί. Τινὲς ἐκ τῶν ἀνθρώπων μας ἐφάνοντο ὡς νὰ ἠθελον νὰ ἐναγκαλισθῶσι τὸν πυγμαῖον. Τὸ πρόσωπόν του ἐξέφραζεν ἀγγελικὴν ἀδωότητα, ἂν καὶ ἐγίνωσκε καλῶς ὅτι, ἀφ' ὅτου ἐγνώσθησαν αἱ ὑπερβολαί του, δὲν ἐδεωρεῖτο πλέον ὑφ' ἡμῶν ὡς τέλειος ἀγγελος.

Κατ' ὄλον δὲ αὐτὸ τὸ διάστημα ἀντανεκλῶντο ἐναργέστατα ἐπὶ τοῦ μολυβδόχρου προσώπου τῆς πυγμαίας πᾶσαι αἱ συγκινήσεις καὶ ψυχικαὶ διαδέσεις τοῦ πυγμαίου. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἡστραπτον ἐκ τῆς χαρᾶς, αἴφνης δὲ μετ' ἀστραπιαίας ταχύτητος μετεβάλλετο ἡ ἑκφρασίς του προσώπου τῆς, ὅπερ ἀντικατῶπριζε πιστῶς πᾶσας τὰς εὐμεταβλήτους ἐντυπώσεις καὶ τὰ ἀλληλοδιάδοχα συναισθήματα τοῦ ἀρρενος πυγμαίου. Ὁ αὐτὸς θαυμασμὸς καὶ ἡ αὐτὴ ἐκπληξίς, αἱ αὐταὶ ἀμφιβολίαι, οἱ φόβοι αἱ ἐλπίδες ἐξεδηλούντο συγχρόνως εἰς ἀμφο-

τέρων τὰ πρόσωπα. Ἡ εὐπαθὴς καὶ εἰς τὰς ἐξωτερικὰς ἐντυπώσεις εὐαίσθητος αὐτὴ ψυχὴ ἐκινεῖτο ἀδιακόπως ὑπὸ τῶν αὐτῶν συνασθημάτων, ἅτινα ἐτάρασσον τὴν ψυχὴν τοῦ πυγμαίου ἀνδρός. Ἡ γυνὴ αὐτὴ ἦτο ὀλοπρόγγυλος ὡς χὴν ἐτοίμη πρὸς ὀπηθισιν, οἱ δὲ μελαγχροῖνοι μαστοὶ τῆς ἔλαμπον ὡς παλαιὸν ἐλεφαντόδοντον. Ἰστατο ὀρθία, μὲ κρεμαμένους τοὺς βραχίονας καὶ συμπλεγμένας τὰς χεῖρας, καίπερ δὲ γυμνὴ οὖσα ἐντελῶς, ἐφαίνετο ὡς ἡ προσωποποίησις τῆς παρθενικῆς σεμνότητος.

Τὸ γύναιον τοῦτο ἦτο ἀναμφιβόλως ἡ σύζυγος τοῦ πυγμαίου. Ἐκεῖνος μὲ τὴν μεγαλοπρέπειαν ἐνὸς Ἀδάμ, αὐτὴ δὲ μὲ τὰς χάριτας μιᾶς Ἐδᾶς ἐν μικρογραφίᾳ. Αἱ ψυχὰς των, καίπερ κεκρυμμένα ὑπὸ τὰς ἐκτάκτως πυκνὰς πτυχὰς τῆς κτηνώδους καταστάσεως, ὑφίσταντο ὅμως ἐν αὐτοῖς, φασάτως δὲ ὑπῆρχον ἐν αὐτοῖς ἐν δυνάμει καὶ τὰ εὐγενέστερα τοῦ πολιτισμοῦ αἰσθήματα, ἅπερ διὰ τῆς μὴ χρήσεως ἔμενον ἀδρανῆ καὶ λανθάνοντα. Ἀλλὰ πρὸς τὴν ἀγρίαν Ἐδὲμ τοῦ Ἀβατίκο τὸ παράδοξον τοῦτο ζεῦγος ἤρμοζεν ἀρμονικώτατα.»

Ο ΠΑΙΚΤΗΣ.

ΤΕ οἱ Μαῦροι ἐκυριάρχουν ἐν Ἰσπανίᾳ, ἐξ ἑνὸς τῶν τευχῶν τῆς Κορδόβας ἀγαθὸς τις καὶ θεοσεβὴς ἀνὴρ, ὅστις ἦτο λιαν γνωστὸς διὰ τὴν μεγάλην αὐτοῦ φιλάνθρωπιαν παρά τε τοῖς Ἰσπανοῖς καὶ παρά τοῖς Ἀραβῖν. Ὁ φιλάνθρωπος καὶ φιλελεῆμων οὗτος ἀνὴρ ἠνομάζετο Δὸν Οὐρτάδος Γαρκίας Ἐζεκίας Ἐλεάζαρος δὲ Ἐσταλιμένα ἐλ Σενόρδο Βενεφικεντίσμο, ἢ ὡς ἐκάλουν αὐτὸν συνήθως οἱ συμπολιταὶ του: Ἀλαβάδο Σέα Δίος (ὅπερ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον: Δόξα τῷ Θεῷ). Τὸ δεύτερον τοῦτο ὄνομα ἤκουε μὲ περισσοτέραν εὐχαρίστησιν καὶ πολὺ συχνότερον, διότι οὐδεμία ἡμέρα παρήρχετο, καδ' ἦν νὰ μὴ προσφέρῃ βοήθειαν εἰς τινα πτωχόν.

Ἀλλὰ ἐν τῇ διανομῇ τῶν δώρων του πρὸς τοὺς πτωχοὺς μετεχειρίζετο μεγάλην περισκεψὴν καὶ φρόνησιν· δὲν ἔρριπε δηλαδὴ τὰς ἐλεημοσύνας του πρὸς πάντας τοὺς πένητας ἀδιακρίτως καὶ ἀνεξετάστως, τοῦδ' ὅπερ θὰ ἦτο περίπου τὸ αὐτὸ ὡς ἂν ἤθελε νὰ σιτίζῃ τοὺς ἰχθῆς τῆς θαλάσσης, ἀφοῦ μάλιστα μεταξὺ τῶν διακοσίων χιλιάδων κατοίκων τῆς Κορδόβας ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν ταῖς ὁδοῖς περιφερομένων ἐπαιτῶν ἀνήρχετο εἰς εἴκοσι χιλιάδας καὶ ἐπέκεινα. Ἀλλ' ὁ φρόνιμος καὶ ἀγαθὸς ἀνὴρ ὑπεβάλλετο εἰς τὸν κόπον τοῦ νὰ ἀναζητῇ αὐτοπροσώπως πάντας τοὺς πράγματι ἀξίους βοηθείας, ὅσάκις δὲ κατάρθωνεν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ νὰ παράσχῃ εἰς ἓνα μόνον ἐνδεῆ καὶ ἀναξιοπαθοῦντα διαρκῆ ὑποστήριξιν, ἐθεώρει τὸ ἔργον του τοῦτο πολὺ φρονιμώτερον καὶ ἀρεστότερον τῷ Θεῷ, παρά νὰ δώσῃ ἀνεξετάστως στιγμιαίαν βοήθειαν καὶ προσωρινὴν ἀνακούφισιν εἰς χιλίους ἐπαίτας.

Ἀλλ' ὅτε, καταναλωθείσης ἐν τῇ ἐλεημοσύνῃ τῆς περιουσίας του, δὲν ἠδύνατο πλέον ἐξ ἰδίων χρημάτων νὰ εὐεργετῇ τοὺς πτωχοὺς, ἤρχισεν ὁ Ἀλαβάδο-Σέα-Δίος νὰ ἐπισκέπτηται τακτικῶς πάντας τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ ἐγκατεσπαρμένους πλουσίους, παρά τῶν ὁποίων ἀπηλόλαυε μεγάλης ὑπολήψεως, καὶ νὰ ζητῇ παρ' αὐτῶν βοήθειαν διὰ τοὺς πτωχοὺς. Εἶχε δὲ μάλιστα ἰδιαίτερον πρὸς τοῦτο κατάλογον, ἐν ᾧ ἦσαν σημειωμένα τὰ ὀνόματα πάντων τῶν περὶ κατοικούντων μεγιστάνων, Ἰδάλγων καὶ Καβαλλιέρων μετὰ τῶν εἰς ἕκαστον ἀντιστοιχούντων ἐτησίων εἰσοδημάτων· πάντας δὲ τοὺς πλουσίους τούτους ἐπεσκέπτετο κατὰ ὀρισμένα χρονικὰ διαστήματα ἀλληλοδιαδόχως καὶ ἀπῆτει παρ' αὐτῶν ἀνεκδότως τὸν ἐτήσιον ὑπὲρ τῶν πενήτων φόρον. Οἱ πλούσιοι τοῦ τό-

που ἐφοβοῦντο τὸν ἐλεήμονα τοῦτον ἀνδρα περισσότερον παρὰ τοὺς Μαύρους.

«Δὸν Ἐστεβάν! Ἐχετε δέκα χιλιάδας βεάλια ἐτήσιον εἰσόδημα. Μὴ λησμονήσητε ἐκείνους, οἱ ὅποιοι δὲν ἔχουν τοῦ τὴν κεφαλὴν κλίνα.»

«Ναί, ἀλλὰ ἔχασα ἐφέτος δύο χιλιάδας βεάλια εἰς τὴν ταυρομαχίαν.»

«Ποῖος τὰ ἐκέρδησε;»

«Ὁ Δὸν Γεδώνιος καὶ ὁ Δὸν Χριστοβάλ.»

«Ἀφοῦ εἰμπορέσατε νὰ χάσετε δύο χιλιάδας βεάλια εἰς τὴν ταυρομαχίαν, θὰ εἰμπορεῖτε νὰ δώσετε καὶ διὰ τοὺς πτωχοὺς τοῦλάχιστον διακόσια.»

Ὁ Δὸν Ἐστεβάν ἐξόνισε τὸ πρόσωπό του, ἀλλὰ τί νὰ κάμῃ; Ἐμέτρησε τὰ διακόσια βεάλια.

Τώρα ἤλθεν ἡ σειρά τοῦ Δὸν Γεδωνίου καὶ τοῦ Δὸν Χριστοβάλ.

«Εὐγενέστατοι κύριοι, εἶχετε τὴν καλωσύνην νὰ κερδήσετε εἰς τὴν ταυρομαχίαν δύο χιλιάδας βεάλια. Ὁ Δὸν Ἐστεβάν, ὅστις τὰ ἔχασε, ἐχάρισε διὰ τοὺς πτωχοὺς διακόσια. Εἶνε λοιπὸν δίκαιον καὶ εὐλογον, ἢ εὐγενεῖα Σας, ὅπου τὰ ἐκέρδησατε, νὰ δώσετε το διπλάσιον.»

Οἱ εὐγενέστατοι ἔξυσαν τὰ κεφάλια των καὶ ἐπλήρωσαν.

Ὁ Δὸν Ἀμβρόσιος ἦτο εἰς ἄκρον φιλάργυρος· καδ' ἦν ἀκριβῶς στιγμὴν ἐλάβανε τὸ δεῖπνό του, τὸ ὅποιον συνίστατο ἀπὸ κομμάτι ψωμί καὶ ἓνα ραπάνι, εἰσηλθὲν εἰς τὸ δωμάτιόν του ὁ Ἀλαβάδο-Σέα-Δίος καὶ ἀπῆτησε τὸν ὑπὲρ τῶν πτωχῶν φόρον.

«Βλέπετέ, σεβαστέ μοι Κύριε Ἀλαβάδο-Σέα-Δίος, ὅτι ἐγὼ δεῖπνῶ μὲ ψωμί ξερὸ καὶ μ' ἓνα ραπάνι.»

«Ἴσα ἴσα δι' αὐτό, διότι δὲν ἔχεις κανέν ἄλλο ἐξοδο, σοῦ μένουν πολλά. Ἐπειδὴ δὲ γνωρίζεις πολὺ καλά, πόσο δυσάρεστον εἶνε νὰ τρώγῃ τις ψωμί καὶ ραπάνι ἐνῷ ἔχει χρήματα, δύνασαι κάλλιστα νὰ φαντασθῆς πῶσον εἶνε λυπηρόν, ὅταν εἶνε κανεὶς ἠναγκασμένος πρὸς τοῦτο. Ἐκτὸς δὲ τοῦ καθήκοντος ἔχεις καὶ συμφέρον νὰ βοηθῆς τοὺς πτωχοὺς. Διότι, ἂν τοὺς βοηθῆς, μένουν καλοὶ ἄνθρωποι, ἐνῷ ἂν τοὺς ἀφήσης χωρὶς καμμίαν βοήθειαν, θὰ ἀναγκασθῶν νὰ γείνουν κλέπται καὶ λησταί· καὶ τότε ποῖον πρῶτον θὰ κλέψουν καὶ ποῖον θὰ ληστεύουν; Βεβαίως ἐσὲ πρῶτον! Διὰ τοῦτο λοιπὸν βγάλε ἀμέσως πενήντα πεσέδες, καὶ ἔπειτα, ἂν

ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Κατὰ τὸ μαρμάρινον σύμπλεγμα τοῦ ἀγαματοποιοῦ L. Schröder.

θέλης να τους οικονομήσης, εμπορείς να τρώγης επί ένα μήνα ψαμί ξερό, χωρίς ραπάνι.»

Μιαν άλλην φοράν ὁ Ἀλαβάδο-Σέα-Δίος συνήντησεν ἐν τινι ὁδῷ τῆς Μαδρίτης τὸν Δὸν Λαυρέντιον Μενδόζαν τὸν ἐκ Βαλεντίας.

«Ἐκλαμπρότατε! Ἦκουσα πόσον ἄρσιος καὶ συγκινητικὸς ἦτο ὁ περὶ ἐλεημοσύνης λόγος σας, τὸν ὁποῖον ἀπηγγείλατε ἀπὸ τοῦ ἀμβωνος κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Ἁγίων Πάντων.»

«Ἀλήθεια; ἔγινε λοιπὸν λόγος περὶ τοῦ κηρύγματός μου καὶ ἐν Κορδόβῃ;»

«Εἰς ὅλην τὴν χώραν γίνεται λόγος περὶ αὐτοῦ. Καὶ ἐγὼ δὲ τοσοῦτο συνεκινήθην ἐκ τοῦ κηρύγματός σας, ὥστε δὲν ἐδίστασα νὰ ἐπισκεφθῶ ἀμέσως τὴν ὑμετέραν Ἐκλαμπρότητα, ὅπως Σὰς παρακαλέσω νὰ . . .

«Νὰ ἀναγνώσετε τὸν λόγον μου; Εὐχαριστίας. Εἰμπορῶ ἀμέσως νὰ σας δώσω τὸ χειρόγραφον.»

«Πρὸς Θεοῦ, μὴ . . . Ἦλθα μόνον νὰ σας ζητήσω πεντακοσίους μοῖδρες διὰ τοὺς πτωχοὺς μου.»

Σκυθρωπὸς καὶ τεθλιμμένος ἐξήγγαγεν ὁ Δὸν Λαυρέντιος τὸ βάλαντιον καὶ πληρώσας εἶπε μετὰ στεναγμοῦ: «Τώρα ὅμως, πῆγαινε εἰς τὸν Διάβολο!»

Ἡμέραν τινὰ ὁ Ἀλαβάδο-Σέα-Δίος εὐρίσκειτο εἰς τοιαύτην τινὰ περιοδεῖαν πρὸς εἰσπραξίν φέρων ὑπὲρ τῶν πτωχῶν του, καὶ ὀχούμενος ἐν ἄκρᾳ ψυχικῆ ἡμερία ἐπὶ τοῦ ἡμιόνου του διὰ τοῦ δάσους παρὰ τὴν ὁδὸν τοῦ Γουαδαλκιβί, παρετήρησεν αἰφνης ἕνα Ἄραβα, ὅστις ἐκάθητο ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ καὶ ἔπαιζε μόνος του ζατρίκιον.

Ὡς γνωστὸν, εἶνε πολὺ ἀλλόκοτον πρᾶγμα νὰ παίξῃ τις ζατρίκιον μετὰ τὸν ἑαυτὸν του.

Ὁ Ἀλαβάδο-Σέα-Δίος ἐσταμάτησεν ἐκπληκτος τὸν ἡμιόνον του καὶ παρετήρει ἐν σιωπῇ τὴν ἀλλόκοτον συμπεριφορὰν τοῦ Ἄραβος, ὅστις ἦτο ἐντελῶς βυθισμένος εἰς τὸ παιγνίδιον τοῦ καὶ ἐφαίνετο κατ' ὑπερβολὴν ἐνδιαφερόμενος περὶ τοῦ ἀποτελέσματος αὐτοῦ. Ἐπὶ τέλους, μετὰ πολλὴν ὥραν, ὁ Ἀλαβάδο-Σέα-Δίος ἔχασε τὴν ὑπομονὴν καὶ τὸν ἠρώτησε:

«Τίνας εἶσαι υἱός, ὦ γενναῖε ἄνερ;»

Ὁ Ἄραβ' μετεκίνησε πρότερον τὸν πεσσὸν τοῦ ζατρίκιου ὡς εἶδει, καὶ εἶτα ἀπεκρίθη:

«Ὁ πατήρ μου ἦτο ὁ Βέν-Μουτασέμ, ἐγὼ δὲ ὀνομάζομαι Ἄβου-Ριζλάν, ἀφοῦ θέλεις νὰ τὸ μάθης, γενναῖε Γκασὸρ.»

«Καὶ τί κάμνεις ἐδῶ, καλὲ Ἄβου-Ριζλάν, υἱὲ τοῦ Βέν-Μουτασέμ;»

«Παίζω ζατρίκιον, ὡς βλέπεις.»

«Μόνος σου, μετὰ τὸν ἑαυτὸν σου;»

«Ὁχι. Δὲν εἶμαι μόνος.»

«Καὶ ποῖος εἶνε ὁ ἄλλος;»

«Ἐκεῖνος, ὅστις εἶνε πανταχοῦ παρών, ὁ μόνος Κύριος, ὁ μέγας Ἀλλάχ.»

«Πολὺ ἰσχυρὸν συμπλαίκτηρα ἔχεις!»

«Ἀλλά καὶ δικαιοτάτον.»

«Καὶ ποῖος θὰ κερδήσῃ τώρα;»

«Κατὰ πάσαν πιθανότητα θὰ χάσω ἐγὼ . . . Ἀλλ' ἄρα; Βέβαια, θὰ χάσω. Ἀκόμη μὰ τραβηξιά, καὶ εἶμαι μάττ. Ἐχασα. Σήμερα δὲν εἰμπορῶ πλέον νὰ παίξω.»

«Διατί;»

«Διότι ἔχασα ὅλα μου τὰ χρήματα.»

«Παίζεις λοιπὸν χρήματα μετὰ τὸν Ἀλλάχ;»

«Βέβαια μετὰ χρήματα . . . Αὐτὴν τὴν φορὰ ἔχασα πενήντα χρυσᾶ.»

«Καὶ πῶς θὰ τοῦ τα στείλῃς;»

«Συνήθως, ὅταν χάνω, πέμπει πρὸς ἐμὲ ὁ Ἀλλάχ ἕνα ἐνάρετον καὶ εὐσεβῆ ἄνδρα, ὅστις λαμβάνει ἀπὸ ἐμὲ τὰ χρήματα καὶ τὰ μοιράζει εἰς τοὺς πτωχοὺς. Αὐτὸ εἶνε τὸ ἴδιο, ὡσάν νὰ τὰ δίδω εἰς τὸν Ἀλλάχ. Σήμερα νομίζω, ὅτι σὺ εἶσαι σταλμένος ἀπὸ τὸν Ἀλλάχ. Νὰ λοιπὸν, πάρε αὐτὰ τὰ πενήντα χρυσᾶ καὶ μοίρασέ τα εἰς τοὺς πτωχοὺς.»

Ὁ Ἀλαβάδο-Σέα-Δίος ἔλαβε τὰ χρήματα καὶ ἀνεχώρησε πλήρως χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως διὰ τὴν πλουσίαν ταύτην ὑπὲρ τῶν πτωχῶν του ἐλεημοσύνην. Ὅτε δὲ μετὰ πολλὰς ἀνά τὴν Ἰσπανίαν περιοδεῖας ἐκίνησεν ὅπως ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Κορδόβαν, δὲν παρέλειψε νὰ ἐπισκεφθῇ καὶ πάλιν τὸν θεοσεβῆ Ἄραβα ὅπως τὸν ἐρωτήσῃ ἂν ἐν τῷ μεταξύ χρόνῳ ἔπαιζε καὶ — ἔχασε.»

Πραγματικῶς τὸν εἶρε πάλιν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ καθήμενον καὶ παίζοντα ζατρίκιον μετὰ μεγάλης προσοχῆς καὶ ἀφοσιώσεως.

Ὅτε ἐπλησίασε πρὸς αὐτὸν ἐσταμάτησε τὸν ἡμιόνον τοῦ καὶ περιέμενε μετὰ μεγάλου ἐνδιαφέροντος, ἕως ὅτου νὰ τελειώσῃ τὸ παιγνίδιον.

«Λοιπὸν, Ἄβου-Ριζλάν, υἱὲ τοῦ Βέν-Μουτασέμ, θὰ χάσετε καὶ σήμερον;»

«Σήμερα ὄχι. Σήμερα εἶμαι τυχερός. Ἀκόμη μὰ τραβηξιά καὶ ὁ Ἀλλάχ εἶνε μάττ.»

«Ὅραϊα. Σήμερα λοιπὸν κερδίζεις;»

«Μάλιστα. Ἐκέρδησα τώρα πεντακόσια χρυσᾶ ἀπὸ τὸν Ἀλλάχ.»

«Καὶ πῶς θὰ τὰ λάβῃς;»

Συνήθως, ὅταν κερδίζω, πέμπει πρὸς ἐμὲ ὁ Ἀλλάχ ἕνα ἐνάρετον καὶ εὐσεβῆ ἄνδρα, ὅστις μοῦ πληρώνει τὰ χρήματα ὅπου ἐκέρδησα. Σήμερα νομίζω ὅτι σὺ εἶσαι σταλμένος ἀπὸ τὸν Ἀλλάχ νὰ με πληρώσῃς. Ἐμπρὸς λοιπὸν, γρήγορα τὰ πεντακόσια χρυσᾶ.»

Ταῦτα λέγων ὁ Ἄραβ' ἀκούμβισε τὸ πιστόλιον εἰς τὸ στήθος τοῦ ἐκπληκτοῦ Ἀλαβάδο-Σέα-Δίος, ὅστις οὐδὲν ἄλλο ὄπλον εἶχε πρὸς ἀμυναν εἰμὴ τὸ πλήρες βάλαντιόν του.

Λαβὼν αὐτὸ ὁ Ἄραβ' ἠρίθμησε μετ' ἀκριβείας τὰ πεντακόσια χρυσᾶ, ἅτινα εἶχε νὰ λάβῃ, καὶ ἀπέδωκε τὸ βάλαντιον μετὰ τὰ ὑπολειφθέντα χρήματα εἰς τὸν ἰδιοκτῆτην του, λέγων «Ἀλαβάδο-Σέα-Δίος! (Δόξα τῷ Θεῷ!).

«Πολὺ ἄραϊα! Ἄλλ' ἐμὲ ὁ Ἀλλάχ δὲν θὰ με ζαναστείλῃ πλέον πρὸς ἐσέ!»

ΜΑΤΡΟΣ ΙΟΚΑΙ.

ΕΑΡΙΝΑ ΚΥΜΑΤΑ.

Μυθιστόρημα ὑπὸ ἸΒΑΝ ΤΟΥΡΓΕΝΙΕΦ.

(Συνέχεια.)

23.

Ὁ Σανὶν ἐκοιμήθη ἀδιακόπως ἐπὶ πολλὰς ἄρας, ἀναεὶσθη δὲ οἱ εἶχε πάλιν νὰ μονομαχήσῃ, ἀλλ' οἱ ὡς ἀντίπαλον εἶχε τὴν φορὰν ταύτην τὸν κύριον Κλύβερ καὶ οἱ Πανταλέωνε, ὑπὸ τὴν μορφὴν ψιτακοῦ καθήμενος ἐπὶ μιάς θρῦος ἐκρότει τὸ ῥάμφος καὶ ἐπανελάμβανεν ἀκαταπαύστως: «Ἐνα — δύο — τρία. Ἐνα — δύο — τρία.»

«Ἐνα — δύο — τρία!» ἔφησε πάλιν εἰς τὸ οὖς του, ἀλλὰ τὴν φορὰν ταύτην μετὰ μεγίστης ἐκκρίσεως. Ἦνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἔβλεψε τὴν κεφαλὴν — ἀναμφιβόλως κάποιος ἐκρούσε τὴν θύραν. «Ἐμπρός!» ἐφώνησεν ὁ Σανὶν.

Ἦτο ὁ ὑπηρέτης τοῦ ξενοδοχείου, ὅστις ἀνήγγειλεν οἱ μὴ κυρία ἐπιθυμῆ ἐπιμόνας νὰ τῷ ὁμιλήσῃ.

«Ἡ Τζέμμα» ἐπέκρησε ἀμέσως ὁ Σανὶν . . .

Ἄλλ' ἐφάνη οἱ δὲν ἦτο ἡ Τζέμμα, ἀλλ' ἡ μήτηρ αὐτῆς, ἡ κυρία Ἐλεονώρα.

Μόλις ἡ κυρία Ἐλεονώρα εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον ἐρίφθη ὡς λιπόθυμος ἐπὶ μιάς καθήκλας καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ.

«Τί ἔχετε, κυρία Ροσέλλη;» εἶπεν ὁ Σανὶν καὶ καθίσας πλησίον τῆς ἔλαβε τὴν χεῖρά τῆς εἰς τὴν ἰδικὴν του. «Τί σας συνέβη; Ἦουχάσατε, σὰς παρακαλῶ!»

«Ἄχ, κύριε Δημήτρι, εἶμαι πολὺ, πολὺ δυστυχῆς!»

«Δυστυχῆς; σεῖς;»

«Ἄχ, τόσο δυστυχῆς! Καὶ πῶς εἰμποροῦσα νὰ περμένα τέτοιον πρᾶγμα; Ἐξαφνα, ὡσάν κεραυνὸς μετ' εἰς τὴν καλοκαυριά . . .»

Ἡ κυρία Ἐλεονώρα μόλις ἤδυνάτο νὰ ἀναπνεύσῃ.

«Ἀλλὰ τί συνέβη; Σὰς παρακαλῶ, ἐξηγήθητε! . . . Νὰ σὰς φέρω ἕνα ποτήρι νερό;»

«Ὁχι, εὐχαριστῶ.»

Ἀπέμαξε τὰ δάκρυά τῆς μετὰ τὸ μαντίλιον καὶ ἤρχισε πάλιν νὰ κλαίῃ ἐπὶ σφοδρότερον ἢ πρότερον.

«Τὰ ζεῦρα ὄλα, ὄλα!»

«Ἐλεονώρα — τί ἐννοεῖτε;»

«Ὅλα ὅσα συνέβησαν σήμερον. Καὶ τὸ αἴτιον — τὸ γνωρίζω ἐπίσης! Ἐπράξατε ὡς ἄνθρωπος μετὰ τιμῆν· ἀλλὰ τί κακόμορος συμπτῶσις περιπέσειν εἶνε αὐτή! Ὅχι ἄνευ λόγου ἦρουν ἐναντίον αὐτῆς τῆς ἐκδρομῆς εἰς τὸ Σόδεν — ὄχι ἄνευ λόγου!» — (Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐκδρομῆς ἐκεῖνης οὐδὲν τοιοῦτον ἐξέφρασεν ἡ κυρία Ἐλεονώρα, ἀλλὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἐπίστεον οἱ τότε εἶχε προαισθανθῆ ἔτα πάντα. — Ἦλθα εἰς σὰς, διότι σὰς θεωρῶ ὡς τιμὸν ἄνθρωπον καὶ ὡς φίλον, ἂν καὶ μόλις πρὸ πέντε ἡμερῶν σὰς εἶδα κατὰ πρῶτην φορὰν . . . Ἀλλὰ εἶμαι χήρα, εὐρισκομαι μόνη καὶ ἐγκαταλειμμένη εἰς τὸν κόσμον . . . Ἡ θυγάτηρ μου . . .)

Τὰ δάκρυα ἐκινῶν τὴν φωνὴν τῆς κυρίας Ἐλεονώρας. Ὁ Σανὶν δὲν ἤξευρε τί νὰ σκεφθῆ.

«Ἡ θυγάτηρ σας;» ἐπανέλαβεν οὗτος.

«Ἡ θυγάτηρ μου, ἡ Τζέμμα,» εἶπε μετὰ λυγρῶν ἡ κυρία Ἐλεονώρα, ἔχουσα κεκαλυμμένον τὸ πρόσωπον μετὰ τὸ μαντίλιον, τὸ ὅποιον ἦτο κάθυγρον ἀπὸ τὰ δάκρυα — «ἡ Τζέμμα μοῦ ἐδήλωσε σήμερον, ὅτι δὲν θέλει νὰ ἐπανδρευθῆ τὸν κύριον Κλύβερ καὶ ἀπαυτεῖ νὰ τοῦ τὸ εἰπῶ ἐγὼ.»

Ὁ Σανὶν ἀνεσηκώθη ἀποτόμως, χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ. Τοιοῦτό τι δὲν ἐπερίμενε ποτέ.

«Διὰ τὴν ἐντροπὴν» ἐξηκολούθησεν ἡ κυρία Ἐλεονώρα ἀδὲν λέγων τίποτε, διότι τέτοιον πρᾶγμα δὲν συνέβη ποτέ, ἡ νύμφη νὰ μὴ θέλῃ νὰ πάρῃ τὸν γαμβρὸν — ἀλλ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα θὰ μὰς καταστρέψῃ ἐντελῶς, κύριε Δημήτρι!»

Ἡ κυρία Ἐλεονώρα συνέσερεπε καὶ συνέσφιγγε τὸ μαντίλιόν τῆς ὅπως ὥστε ἀπέτελεσε μικροτάτην ἀλλὰ σκληρὰν σφαῖραν, ὡς ἂν ἤθελε νὰ ἐγκλείσῃ ἐν αὐτῇ ὅλην τὴν θλίψιν.

«Ἀπὸ τὰ κέρδη μας δὲν μποροῦμε πλέον νὰ ζήσωμεν, κύριε Δημήτρι, καὶ ὁ κύριος Κλύβερ εἶνε πλοῦσιος καὶ θὰ γείνη μετὰ τὸν καιρὸν ἀκόμη πλουσιώτερος. Καὶ διατί νὰ τὰ χαλάσωμε μαζὶ του; Διότι δὲν ὑπερήσπισε τὴν μνησὴν του; Ἀλλὰ καὶ ἂν παραδεχθῶμεν

ὅτι δὲν ἦτο καλὴ ἡ συμπεριφορὰ του, πρέπει ὅμως νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν οἱ δὲν εἶνε στρατιωτικὸς καὶ δὲν ἐσοῦσθε εἰς τὸ πανεπιστήμιον· καὶ ὡς φρόνιμος ἔμπορος δὲν εἰμποροῦσε παρὰ μετὰ περιφρόνησιν νὰ τιμωρῆσῃ τὴν ἀναίδειαν ἐνὸς ἀγνώστου ἀξιώματιοῦ. Καὶ ἔπειτα; τί μεγάλη σημασία εἶχεν αὐτὴ ἡ προσβολή, σὰς παρακαλῶ; κύριε Δημήτρι;»

«Μὲ συγχωρεῖτε, κυρία Ἐλεονώρα, ἀλλὰ οἱ λόγοι σας κυρίως καταδικάζουν τὴν ἰδικὴν μου συμπεριφορὰν . . .»

Δὲν κατακρίνω καθόλου τὴν συμπεριφορὰν σας, — διόλου. — Σεῖς — διὰ Σὰς ἀλλάζει τὸ πρᾶγμα. Σεῖς εἶσατε, ὅπως ὄλοι οἱ ῥάσσοι, στρατιωτικὸς . . .»

«Μὲ συγχωρεῖτε δὲν εἶμαι καθόλου . . .»

«Εἶσατε ξένος, εἶσατε μόνον διαβητικὸς ἐδῶ, σὰς εἶμαι πολὺ ὑποχρεωμένη» ἐξηκολούθησεν ἡ κυρία Ἐλεονώρα, μηδελίαν παρέχουσα ἀκρόασιν εἰς τοὺς λόγους τοῦ Σανὶν.

Ἦτο ὄλας διόλου τεταραγμένη, ἐκείνη τὰς χεῖρας ὀμολοῦσα, ἐξεδίπλωνε πάλιν τὸ μαντίλιόν τῆς καὶ ἀπερῆντο. Μόνον ἐκ τοῦ τρόπου, κατ' ὄν ἀνεκούφιζε τὴν θλίψιν τῆς, ἠδυνάτο τῆς νὰ ἴδῃ οἱ δὲν ἦτο γεννημένη εἰς βόρειον κλίμα.

«Καὶ πῶς θὰ εἰμποροῦσεν ὁ κύριος Κλύβερ» ἐξηκολούθησεν ἡ κυρία Ἐλεονώρα, «νὰ κυττάξῃ τὴ δουλειὰ του ὡς ἔμπορος, ἂν ἔκανε μονομαχίαν μετὰ τοὺς πελάτας του; Αὐτὸ εἶνε ἀδύνατον! Καὶ τώρα ἐγὼ νὰ τὸν διώξω ἀπὸ τὸ σπίτι μου; Καὶ πῶς νὰ ζήσωμεν; Πρῶτα ἤμαστὲ οἱ μόνον ζητῶμεν φραγκοφύρτη, ποὺ ἐκάνουμε ἀμυγαλόλαττα με φιστικία καὶ εἶχαμε μουστρεθῆδες πληθῶς, ἀλλὰ τώρα ὄλας ὁ κόσμος κάνει ἀμυγαλόλαττα! Κ' ἔπειτα σκεφθῆτε τὸ μόνον σας: Εἰς ὅλη τὴ φραγκοφύρτη θὰ γίνεσθαι ὁμιλία γιὰ τὴν μονομαχίαν σας — ἕνα τέτοιον πρᾶγμα δὲν μπορεῖ νὰ κρυφθῆ! Καὶ τώρα νὰ χαλάσωμεν καὶ οἱ ἀρραβῶνες! Ὅ! θὰ γείνη μεγάλο κακό, ἀληθινὸ σκάνδαλο! Ἡ Τζέμμα εἶνε καλὴ καὶ χαριτωμένη κόρη, καὶ μετὰ ἀγαπᾷ πολὺ· ἀλλὰ εἶνε φοβερὰ δημοκρατικὴ — τῆς εἶνε ἐντελῶς ἀδιάρητος, τί θὰ λέγει ὁ κόσμος δι' αὐτήν. Μόνον εἰσεῖς εἰμπορεῖτε νὰ τὴν μεταποιήσετε . . .»

Ὁ Σανὶν ἐνέπιπεν εἰς ὄλονεν μεγαλειότεραν ἐκπληξίν.

«Εγὼ, κυρία Ἐλεονώρα;»

«Μάλιστα, σὲς μόνος — μόνος σὲς. Καὶ αὐτὸς εἶνε ἴσα ἴσα ὁ σκοπὸς τῆς ἐπισκέψεώς μου. Ἄλλο μέσον δὲν εἶχα. Εἶσατε τὸσον καλὸς καὶ τὸσον προκομμένος! Καὶ ἐκτός τούτου, σὲς εἶσατε ἐκεῖνος, ὅπου τὴν ὑπεράσπισε — εἰς σὰς θὰ ἔχη ἐμπιστοσύνην! Πρέπει νὰ ἔχη ἐμπιστοσύνην εἰς σὰς — ἀφοῦ ἐκινδυνεύσατε τὴν ζωὴν σας δι' αὐτήν! Ἀποδειξάτε τῆς — ἐγὼ δὲν ἔχω καμμίαν ἰσχὴν ἐπάνω τῆς — ἀποδειξάτε τῆς, ὅτι ὄχι μόνον τὸν ἑαυτὸν τῆς θὰ καταστρέψῃ ἀλλὰ καὶ ἡμᾶς ὄλους. Ἐσώσατε τὸν υἱὸν μου — σώσατε τώρα καὶ τὴν θυγατέρα μου! Ὁ Θεὸς σὰς ἔχει στείλῃ εἰς τὸ σπίτι μας! . . .»

Ἡ κυρία Ἐλεονώρα ἀνεσηκώθη ἀπὸ τὴν θέσιν τῆς, ὡς νὰ ἤθελε νὰ γονυπετήσῃ ἐνώπιον τοῦ Σανὶν . . .

Ὁ Σανὶν τὴν ἐμῶδιε.

«Κυρία Ἐλεονώρα! Δι' ὄνομα Θεοῦ, τί κάνετε;»

Ἡ κυρία Ἐλεονώρα ἐσφριξε σπασμωδικῶς τὰς χεῖρας τοῦ Σανὶν.

«Μοῦ τὸ ὑπόχρεσθε; Δὲν πιστεύω δὰ νὰ θέλετε νὰ με ἴδῃτε ἐδῶ νεκρὰν ἐνώπιόν σας.»

Ὁ Σανὶν ἦτο εἰς μεγάλην ἀμηχανίαν. Δὲν εἶξευρε τί νὰ κάρῃ καὶ τί νὰ εἰπῆ. Ἦτο ἡ πρώτη φορὰ εἰς τὴν ζωὴν του, ὅπου ἐγνώρισε τὸ θερμὸν ἰταλικὸν αἶμα ἐκ πέφας.

«Θὰ κάμω πάν ὅτι ἐπιθυμεῖτε!» ἀνεφώνησε «Θὰ ὁμιλήσω μετὰ τὴν δεσποινίδα Τζέμμαν . . .»

Ἡ κυρία Ἐλεονώρα ἐξέβαλε δυνατὴν κραυγὴν χαρᾶς.

«Ἄλλὰ, τῇ ἀληθείᾳ, δὲν εἶξέρω τί ἀποτελέσμα . . .»

«Ὁ, μὴ μου ἀρνηθῆτε αὐτὴν τὴν χάριν» ἀνέκραξεν ἡ κυρία Ἐλεονώρα μετὰ φωνῆ ἰκετευτικῆν. «Μοῦ ἐδώσατε τὸν λόγον σας! Τὸ ἀποτελέσμα θὰ εἶνε ἐξ ἀπαντος καλόν. Αὐτὸ τοῦλάχιστον εἶνε βέβαιον καὶ ἀναμφίβολον, οἱ δὲν ἔχω καμμίαν δύναμιν ἐπ' αὐτῆς! Εἰς ἐμὲ δὲν εἶσατε πλέον καμμίαν ἀκρόασιν!»

«Σὰς ἐδήλωσε τὸσον ὀριστικῶς, ὅτι δὲν θέλει πλέον τὸν κύριον Κλύβερ;» ἠρώτησεν ὁ Σανὶν μετὰ βραχέων σιωπῆν.

«Απαράλλακτα ως να είχαν όρκισθή! Είνε ή ίδια και απαράλλακτη με τον πατέρα της, απαράλλακτα όπως ο Τζιοβάν-Μπαττίστα. Ανοπότακτη!»

«Ανοπότακτη; ή Τζέμια; . . .» ήρώτησεν ο Σανίν μετά δαυμάσου.

«Ναί . . . ναί . . . Άλλά μ' όλα ταύτα είνε άγγελος! Έσάς, θά σάς άκούση. Θά έλθετε γρήγορα . . . άλήθεια; Ό άκριβέ μου φίλε, θ' άνεκτίμητε φίλε μου . . .!»

«Η κυρία Έλεονώρα έσηκάθη άποτόμας από την καδέκλαν και ένηγκαλίσθη επ' ίσης άποτόμας την κεφαλήν του Σανίν, όστις εκάθητο ένώπιόν της.

«Δάβετε την εσχά μιάς μητέρας και — δώσατέ μου λιγάκι νερό!»

Ο Σανίν έφερεν εις την κυρίαν Ροσέλλη έν ποτήριον ύδατος, έβεβαίωσεν αυτήν με τον λόγον της τιμής του, ότι θά έλθη άνευ αναβολής, την συνάδουσε μέχρι της όδοϋ, και επιστρέψας εις τό δωμάτιόν του συνεκρότησε τάς χείρας και ήνέαζεν εύρέως τούς όφθαλμούς.

«Μά την άλήθεια» ειπε καθ' έαυτόν «τάρα με συνεπήρε τό βεύμα της ζωής, και μάλιστα με τόσην όρμήν, ώστε με πιάνει ζάλη.»

Δέν έδοκίμασε να βίψη βλέμμα έταστικόν εις τούς μυχούς της καρδιάς του και να παρασηρήση εκρινώς τά έν αυτή συμβαίνοντα: τίποτε άλλο παρά άγρία σύγχυσις, — ούδέν άλλο! «Όποια ήμέρα!» έψιθύρισεν: τά χείλη του άκούσιως. «Ανοπότακτη» λέγει ή μητηρ . . . «Και έγώ να δώσω εις αυτήν συμβουλάς; Και τί να τη συμβουλεύσω;!»

Πραγματικώς τόν κατέλαβε ζάλη. Άλλ' ύπεράνω του χάους εκείνου τών ποικιλωτάτων συναισθημάτων, έντυπώσεων και άοριστων σκέψεων έφέρετο διαρκώς αίφρομένη ή εικών της Τζέμιας, ή εικών εκείνη, ήτις εΐχεν έντυπωθή τοσοϋτον άνεξιτήλως έν τη μνήμη του κατά την φερμήν εκείνην και ήλεκτρικώς διασεισθεΐσαν νύκτα, έν τή σκοτεινή εκείνη παραθύρω και ύπό τό άμυδρόν φώς τών τρεμόντων άστέρων.

24.

Με διατάζοντα βήματα έπλησίασεν ο Σανίν εις την οικίαν της κυρίας Ροσέλλη. Σφοδρώς έκάλπεν ή καρδιά του, εύκρινώς ήσθάνετο, ή μάλλον ήκουεν αυτήν κροτούσαν έν τή στήθει του. Τι να ειπή εις την Τζέμιαν; Πώς να άρχισή την ύμιλίαν;

Εισήλθεν εις την κατοικίαν τών Ροσέλλη οχι διό το μαγαζέιου, άλλα διό της όπισθίας θύρας. Έν τή μικρή προθαλάμω συνήνεσε την κυρίαν Έλεονώραν. Η γηραιά κυρία ίδουσα αυτόν ήσθάνθη και χαράν και φόβον.

«Σάς έπερίμενα με όσην άνυπομονήσιαν!» ειπε ψιθυρίζουσα και σφίγγουσα την χείρα του δι' άμφοτέρων τών χερών της. «Πηγαίνετε εις τόν κήπον. Εκεί θά την εύρετε. Και μη λησμονήσετε, ότι εις σάς έχω όλην μου την έλπίδα!»

Ο Σανίν μετέβη εις τόν κήπον.

Η Τζέμια εκάθητο επί τίνος θρανίου εις τό άκρον μιάς δενδροστοιχίας. Εΐχε πλησίον της μέγα καλάδιον με κεράσια, εξέλεγε δέ τά ώριμώτερα και τά έδθεν εις έν πινάκιον. Ητο ήδη περι την έβδομην ώραν της έσπέρας, ή ήλιος εκλινε προς την δύσιν του, αι δέ εδρείαι και πλαγίως πίπτουσαι δέσμαι τών άκτινων του, αίτινες έπλημμύροιν όλον τόν κήπον, ήσαν μάλλον πορφύρα ή χρυσαυγείς. Από καιρού εις καιρόν ήκούετο ή έλαφρός και οιονεί όλίγωρος ψιθύρος τών φύλλων, ή βόμβος καθυστερουσών μελισσών, αίτινες βραδυκινήτως ίτανατο εισέτι από άνδρους εις άνδρος, και ή μονότονος και ακατάπαυστος μινυρισμός μεμακρυσμένης τρυγόνος.

Η Τζέμια έφύρει τόν άνέον στρογγύλον πτερον, τόν όποιον ειχε την ήμέραν της εις Σόδεν εκδρομής. Ητένισε τόν Σανίν με βλέμμα δειλόν και ειτα έκυψε πάλιν προς τό καλάδιον.

Όσο περισσότερο έπλησίαζε προς την Τζέμιαν, τόσω περισσότερο έβράδυνεν άκουσίως τά βήματά του και, και . . . και . . . ότε έσταμάτησε ένώπιόν της, δέν ειζευρε να ειπή άλλο ειμή:

«Διό τί διαλέγετε τά κεράσια;»

Η Τζέμια δέν άπεκρίθη άμέσως.

«Αυτά έδώ, τά ώριμώτερα» άπήνητησεν επί τέλους «θά τά βράσωμε δια κομπόσα, και τά άλλα μάζς χρειάζονται δια γλυκίσματα.»

Ένφωβω άμίλει εκλινεν όλόνεν περισσώτερον την κεφαλήν της προς τά κάτω και ή δεξιά αυτής, ήτις εκράτει μεταξύ τών δακτύλων

δύο κεράσια, έμεινεν επί τινα στιγμήν μετέωρος εις τόν άέρα, μεταξύ του καλάδιου και του πινάκιου.

«Μού επιτρέπετε, να καθίσω πλησίον σας;» ήρώτησεν ο Σανίν. «Βεβαίως.»

Η Τζέμια μετεκινήθη όλίγον τι προς τό άκρον του θρανίου, δια να του κάμη θείον και ή Σανίν εκάθισε παρά τή πλευρή της.

«Πώς ν' άρχισω τάρα;» έοκέφθη ή Τζέμια. Άλλ' ή Τζέμια αυτή εξήγαγεν αυτόν εκ της άμηχανίας.

«Εΐχετε σήμερα μονομαχίαν» ειπε μετά ζωηρότητος και έστρεψε προς αυτόν τό ύπό αΐδους έρυθρόν πρόσωπόν της. — Και πόσον βαθεία εδγνωμοσύνη άπήστραπτεν εκ τών όφθαλμών της! «Και όπως είσατε τόσον ήσυχος! Περιφρονείτε λοιπόν τούς κινδύνους;»

«Με συγχωρείτε — δέν εξετέθην εις κανένα κίνδυνον. Τά πάντα έτελειώσαν ειρηνικώτατα και . . .»

Η Τζέμια εκίνησε ένα τών δακτύλων της πλησιέστατα τών όφθαλμών της εκ δεξιών προς τά άριστερά — τό όποιον είνε επ' ίσης Ιταλική χειρονομία.

«Όχι, όχι! μη λέγετε αυτό! Δέν με γελάτε! Ο Πανταλεόνε μου τά διηγήθη όλα!»

«Πραγματικώς, πολύ αξιόπιστος μάρτυς! Δέν με παρέβαλε προς τό άγαλμα του Κορμωδάρου;»

«Ο τρόπος της εκφράσεώς του πιδανόν να είνε όλίγον τι γελοΐος, άλλα δέν είνε τοιαύτα όστε τά αισθήματά του όστε τά σημερινά σας κατορθώματα. Και όλα αυτά δι' έμέ! . . . χάριν έμού! . . . Ποτέ δέν θά τό λησμονήσω!»

Σάς βεβαίω, κυρία Τζέμια . . .»

«Δέν θά τό λησμονήσω ποτέ» επανέλαθεν ή Τζέμια μετά μικρόν διλέμμα και παρετήρησεν αυτόν πάλιν άνενώς εις τούς όφθαλμούς.

Ηδόνατο ήδη ή Σανίν να βλέπη τό λεπτόν και ώραιον πρόσωπόν της, και άμολόγησεν εις έαυτόν ότι ούδέποτε ειχεν ίδη τοσαύτην ωραιότητα και ούδέποτε εις όλην του την ζωήν ήσθάνθη τοσαύτην εδδαμονίαν, όσην την στιγμήν ταύτην. Όλη του ή ψυχή έφλέγετο.

«Και ή ύπόσχεσίς μου;!» ή σκέψις αυτή εφ' έπήλθεν αφνης ως άστραπή ταχεία.

«Κυρία Τζέμια . . .!» ήρχισε μετά τινας διαταγμούς. Και λοιπόν;

Η Τζέμια δέν έστρεψε προς αυτόν τό πρόσωπόν της, άλλ' έσηκολούθησεν να εκλέγη τά ώριμα κεράσια — λαμβάνουσα αυτά μετά προσοχής εκ τών στελεχών και άποσπάσα έπιμελώς τά φύλλα . . . Άλλ' όποια έμπιστοσύνη και οικειότης ένέκειτο εις αυτήν την ερώτησιν «Και λοιπόν;»

«Δέν σάς φιμύλησε καθόλου ή μητέρα σας περι . . .»

«Περι τίνος . . .»

«Περι έμού;»

Η Τζέμια έρριψεν άμέσως εις τό καλάδιον τά κεράσια, τά όποια ακριβώς την στιγμήν εκείνην εκράτει.

«Όμιλήσε μαζί σας;» άντηρώτησεν ήδη ή Τζέμια.

«Ναί.»

«Και τί σάς ειπε;»

«Μού ειπεν ότι . . . ότι αίφνης άπεφασίσατε . . . να μεταβάλετε τούς προτέρους σκοπούς σας.»

Η Τζέμια εκλινε πάλιν την κεφαλήν, ήτις ήφανίσθη έντελώς ύπό τών πλατύρον πτερον. Ούδέν άλλο έφαινετο ει μη ή λαμρός της, τρυφερός και εδκαμπτος ως τό στέλεχος μεγάλου τινός άνθους.

«Τί σκοπούς;»

«Τούς σκοπούς σας . . . οι όποιοι . . . άφορώσι τό μέλλον σας.»

«Άηλαδή . . . έννοείτε . . . ως προς τόν κύριον Κλόβερ;»

«Μάλιστα.»

«Σάς ειπε ή μητέρα, ότι δέν θέλω να γείνω ή σύζυγος του κυρίου Κλόβερ;»

«Μάλιστα.»

Η Τζέμια έκαμην ακούσιόν τινα κίνησιν. Τό καλάδιον άπέλεσε την ίσορροπίαν και έπεσε . . . Μερικά κεράσια εκυλίσθησαν επί του έδάφους. Μία στιγμή παρήλθεν έν σιωπή . . . και έπειτα δευτέρα στιγμή . . .

«Διό τί σάς τό ειπε;» ήρώτησεν ή Τζέμια με άσθενή φωνήν.

Είσατι ή Σανίν δέν ήδόνατο να ίδη άλλο ει μη τόν λαμρόν της. Τό στήθος της άγκυότο και κατέπιπτε κυματοειδώς.

«Διό τί! . . . επειδή εις τόσον όλίγον καιρόν έγείναμεν τρόπον τινά φίλοι και επειδή έχετε έμπιστοσύνην τινά εις έμέ, δι' αυτό ένόμισε ότι ειμπορούσα να σάς δώσω μίαν καλήν συμβουλήν και . . . ότι θά άκολουθήσατε την συμβουλήν μου.»

Αι χείρες της Τζέμιας άλιόσθησαν βραδέως επί τών γονάτων της και οι δάκτυλοι ήρχισαν να παίζωσι με τάς πτυχάς του ένδύματός αυτής.

«Και ποίαν συμβουλήν θέλετε να μου δώσετε, Monsieur Dimiti?» ήρώτησε μετά βραχέων σιωπήν.

Ο Σανίν παρετήρησεν ότι οι δάκτυλοι της Τζέμιας έτρεμον . . . Έταίσε δέ με τάς πτυχάς του ένδύματός της, μόνον δια να άποκρύψη τόν τρέμον τών δακτύλων της. Ο Σανίν έδρακεν έλαφρώς την χείρά του επί τών λευκών τούτων, τρεπόντων δακτύλων.

«Τζέμια,» ειπε «διατί δέν με κοιτάζετε;»

Η Τζέμια ώθησεν άμέσως τόν πτερον της προς τά όπισω, επί του τραχήλου, και έστρεψε προς αυτόν ως πρότερον τά πλήρη έμπιστοσύνης και εδγνωμοσύνης βλέμματά της. Έπεριμενε να άκούση τι παρά του Σανίν. Άλλ' ή θέα του προσώπου της συνετάραζε και κατεδάμψωσεν αυτόν. Η θερμή λάμψις του έσπερινού ήλιου έπαιτε πλήρης επί της νεανικής αυτής κεφαλής, άλλ' ή εκφρασίς του προσώπου τούτου ήτο ότι λαμπρότερα και διαυγεστέρα και αυτής της λάμψεως του ήλιου.

«Θά πράξω, ότι με συμβουλεύσατε, Κύριε Δημήτρι!» ήρχισε μετά τίνος έλαφρού μειδιάματος και άνέσπυρεν όλίγον τι τάς όφρυς. «Άλλά ποίαν συμβουλήν έχετε να μου δώσετε;»

«Ποίαν συμβουλήν;» επανέλαθεν ή Σανίν. «Βλέπετε . . . ή μητηρ σας λέγει ότι άπεκρόθατε τόν κύριον Κλόβερ, μόνον διότι προχθές δέν έδειξε πολλήν τόλμην . . .»

«Μόνον δι' αυτό;» ειπεν ή Τζέμια, έκυψε, εδκώσσε τό καλάδιον και τό έθηκε πλησίον της επί του θρανίου.

«Ότι, . . . έν γένει . . . τό να διακρίψετε τάς σχέσεις σας

είνε . . . δέν είνε φρόνιμον εκ μέρους σας. Και ότι τό διάβημα αυτό είνε τόσον σπουδαίον, ώστε πρέπει να σταθμίσατε καλάς όλας τάς συνεπειάς· τέλος δέ ότι και ή κατάσταση τών έργασιών σας επιβάλλει εις πέν μέλος της οικογενείας σας ύποχρεώσεσι τινάς . . .»

«Όλ' αυτά είνε γνώμα της μητέρας μου!» διέκοψεν αυτόν ή Τζέμια «Είνε αυτά αι ίδια λέξεις της μητέρας μου: Τά ξερω όλα αυτά. Άλλά ποία είνε τάρα ή ίδιας σας γνώμη;»

«Η ίδιας μου γνώμη;»

Ο Σανίν έσιώπησε. Ησθάνετο φασάν να ήρω τι καθισμένον εις τόν λαρυγγά του και δέν τόν άφινε ν' άναπνεύση.

«Νομίζω άσάβως» ήρχισε μετά μεγάλης δυσκολίας . . .

«Η Τζέμια έσηκάθη.»

«Όσαύτως; . . . Σεις . . . άσάβως!»

«Ναί . . . δηλαδή . . .»

«Καλά,» ειπεν ή Τζέμια. «Άν με συμβουλεύσατε ως φίλος, να μεταβάλω την άπόφασίν μου . . . δηλαδή να μείνω εις την προτέραν μου άπόφασιν . . . τότε θά τό σκεφθώ.»

Χωρίς να ήξέσθη τι πράττει, έρριψε πάλιν τά κεράσια εκ του πινάκιου εις τό καλάδιον.

«Η μητηρ περιμένη ν' άκολουθήσω την συμβουλήν σας . . .»

Και διατί τάρα να μη την άκολουθήσω; Ίσως θά την άκολουθήσω πραγματικώς.»

Άλλά, σάς παρακαλώ, κυρία Τζέμια, επιτρέψατέ μοι: επεδύμου προτερον να γνωρίσω, ποιοι λόγοι σας παρεκίνησαν . . .»

«Θ' άκολουθήσω την συμβουλήν σας.» Έπανελάθεν ή Τζέμια.

Συνέσπασε τάς όφρυς, έγενε κτάυχρος, και εδάγκασε δυνατά τό κάτω χείλος της. «Εκάρμετε τόσα δι' έμέ, ώστε είμαι ύποχρεωμένη να πράξω, ότι θέλετε, και να εκπληρώσω την έπιθυμίαν σας. Θά είπω εις την μητέρα . . . ότι θά τό σκεφθώ. Να την όπου έρχεται ίσα ίσα!»

(Έπειτα συνέχεια.)

1. ΡΟΥΔΟΛΦΟΣ ΒΙΡΧΩΒ, μετά βιογραφίας (έν σελ. 145).
2. ΚΑΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΑ ΟΠΛΑ. ΕΝ ΙΦΟΥΓΟΥ (έν σελ. 148). Έκ του έργου του Στάνλεϋ.
3. ΧΟΡΟΣ ΦΑΛΑΓΓΟΣ ΤΩΝ ΜΑΧΗΤΩΝ ΤΟΥ ΜΑΣΑΜΠΟΝΙ (έν σελ. 149). Έκ του έργου του Στάνλεϋ.
4. Η ΠΡΟΤΗ ΜΑΣ ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΜΑΣΑΜΠΟΝΙ (έν σελ. 149). Έκ του έργου του Στάνλεϋ.
5. ΠΥΓΜΑΙΟΣ ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΣ (έν σελ. 150). Έκ του έργου του Στάνλεϋ.
6. ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΓΟΝΗ, κατά τό μαρμαρίνον σύμπλεγμα του άγαλατοποιού L. Schröder. Ο τυφλός Οιδίπους και ή θυγάτηρ αυτού Άντιγόνη είνε έν τών κατ' έξοχήν άγαπητών θεράτων της δραματικής τών Έλλήνων ποιήσεως. Την τύχην του Οιδίπου και τών τέκνων αυτού έπραγματεύθη εις τρία διάφορα δράματα ή Σοφοκλής, άσαύτως δέ και ή Αισχύλος και ή Εϋριπίδης εξέλεξαν αυτήν ως ύπόθεσιν τραγωδιών, αίτινες δέν διεσώθησαν ήμϊν. Ο μυθικός βασιλεύς τών Θηβών Οιδίπους, όστις έν άγνοία έφόνευσσε τόν πατέρα του και ένυμφεδή την μητέρα του,

έχρησίμευεν εις την περι του κόσμου θεωρίαν τών Έλλήνων ως φρικώδες παράδειγμα της τραγικότητος του πεπρωμένου. Ότε ή Οιδίπους έλαβε γνώσιν του διπλού άνοσιουργήματος, όπερ έν άγνοία του ειχε διαπράξει, εζώρυσε τούς όφθαλμούς αυτού, ή δέ σύζυγος άμα και μητηρ του άπηγχονίσθη. Αί έν τη ήμετέρα εικόνι μορφαί, άς έπλαστούργησεν ή καλλιτέχνης, άναμνησκουσιν ήμάς τούς άρχικούς στίχους του σοφοκλείου δράματος «Οιδίπους επί Κολωνά», έν φ' ή Οιδίπους έρωτά:

Τέκνον τυφλόβ γέροντος, Άντιγόνη, τίνας χάρους άφίγημεθ' ή τίνων άνδρών πόλιν; τίς τόν πλανήτην Οιδίαιον καθ' ήμέραν την νύν σπανιστός δέξεται διαρήμασιν;

Η τραγικότης του μεγάλου τούτου δράματος του οίκτου ένεδουσίασε και πολλούς εκ τών κατ' ήμάς καλλιτεχνών (ζωγράφων, άγαλατοποιών, μουσικών κτλ.), γνωστόν δέ ότι και ή Mendelssohn-Bartoldy έμελοποίησε τούς χορούς του «Οιδίπου επί Κολωνά», εζ' άν άντηχεί ή όδονηρά κραυγή της άπαισιοδοξίας:

Μη φβναι τόν άπαντα νικα' λόγον· τό δ', έπει φανή, βήναι κείθεν όθεν περ ήκει πολύ δούτερον ως τάχιστα.

Νέος όριζών διά τήν αεροναυτικήν. Έκατόν έτη παρήλθον ήδη άπό' ότου έγένετο τό πρώτον πείραμα τής δια τό άέρος πτήσεως τοϋ άνθρώπου, και όμως μέχρι τοϋ νύν διατελεί είσέτι έν τοίς σπαργάνοις ή καλουμένη αεροναυτική. Ύπερ ήμάς έκτείνεται ό άπέραντος άκαινός τοϋ άέρος, προσετός έν παντί χρόνῳ και διαπλεόμενος υπό αναριθμητων έμψύχων όντων· αλλά τό πρό- τυπον, όπερ παρέδωκεν ήμίν ή φύσις έν τῷ πτηνῷ πρός έπικράτησιν τοϋ βασιλείου τῶν αιδέρων, δέν κατάφωσεν ό άνθρωπος να μιμηθῆ μέχρι τοϋδε. Καί αὐτή έτι ή μηχανική τής πτήσεως τῶν πτηνῶν ήτο έπί μακρόν χρόνον έντελής άγνωστός. Η σημερινή αεροναυτική έλαβεν ως πρότυπον οὐχι τό πτηνόν, αλλά τόν ιχθύον. Η τυ- χαία σύμπτωση, ήτις ήγαγε τοϋς αδελφούς Montgolfier εις τήν έπι- νόησιν τοϋ αεροστάτου, έμεινε μέχρι τής σήμερον ως ή μόνη βάσις τής αεροναυτικής, διότι πάντα τά έκτοτε μέχρι τοϋ νύν γενόμενα πείραματα πρός αεροπορίαν οὐδέ κατά κεραιάν άπέστησαν τής άρχής και τοϋ σχήματος τοϋ αεροστάτου.

Αλλά ή όδός αὐτή, ήν ήκολούθησεν ή αεροναυτική, δέν δύναται να είνε ή όρθή, δια τόν λόγον ότι άντιβαίνει πρός τάς σοφάς δια- τάξεις τής φύσεως. Η φύσις δηλαδή, ή μεγάλη αὐτή διδάσκαλος, έν ή καταφαίνεται άπέριως ύπερόχος τοϋ ήμετέρου νοϋς και θεία όντως σοφία, τήν νευστικήν κόστιν εξέλεξεν οὐχι διά τά περατά αὐτῆς δημιουργήματα αλλά μόνον διά τά ζῶα τῶν υδάτων. Αὐτή λοιπόν ή φύσις διδάσκει ήμάς, ότι ή νευστική κόστις — προς ήν άνταποκρίνεται τό δι' έλαφροϋ άερίου πεπληρωμένον αερόστατον — είνε ακατάλληλος διά τήν έν τῷ άέρι κίνησιν. Είτε γινώσκωμεν είτε άγνωστοίμεν τά αίτια και τούς λόγους, δι' οϋς ή νευστική κόστις είνε ακατάλληλος διά τήν πτήσιν, τοϋτο είνε έντελές δευτεροθεν και έποουσιώδες ζήτημα· αλλά αὐτό τοϋτο τό γεγονός ότι ή φύσις δέν μετεχειρίσθη διά τά πτηνά τήν άρχήν, έφ' ής βασιζέται τό ήμετερον αερόστατον, είνε ικανή και άποχρώσα απόδειξις περί τοϋ ακατά- ληλου τής άρχῆς τούτης έν τῇ αεροπορίᾳ. Αν θέλωμεν λοιπόν να συντελέσωμεν αληθινάς προόδους έν τῇ αεροναυτικῇ, πρέπει πρό πάντος άλλου να επιστρέψωμεν πρός τήν φύσιν και να σοφιάσωμεν τήν πτήσιν τῶν πτηνῶν. Η ισταμένη όρνις διδάσκει ήμάς, ότι είνε δυνατόν να έπικρατήσωμεν τοϋ αερώδους όπας τοϋ υδατώδους όκε- ανοϋ. Τά ποτάμια και τά θαλάσσια ήμῶν πλοία οὐδέν άλλο είνε ει μη κατά τό μάλλον ή ήττον έπιτυχείς άπομιμήσεις τοϋ νόμου έφ' οϋ βασιζέται ή κατασκευή τῶν ιχθύων. Οι αερονάυται πρέπει να λάβωσιν ως πρότυπον τό ικατέμενον πτηνόν. Η άπλουστάτη αὐτή αλήθεια εξέδηλώθη πράγματι και πρότερον υπό τῶν άνθρώπων, οϋτε είνε ανάγκη να αναδράμωμεν πρός τόν έλληνικόν μύθον περί τοϋ Δαιδάλου και τοϋ Ίκάρου, όπας εδρωμεν άνθρώπους έπιχειρή- σαντας τήν δια τό άέρος πτήσιν διά τεχνητῶν πτερυγῶν. Τά άπο- τελώματα τοιοϋτων πειραμάτων ύπῆρξαν μὲν τῇ αληθείᾳ οικτρά, αλλά πόσοι άράγε άνθρωποι άπεινήγησαν έν τῷ ύδατι, πριν ή κα- τάρθασέ τις πρώτος να διαβῆ ποταμόν τινα κολυμβητή;

Έκ τῶν κατά τοϋς νεωτέρους χρόνους έπιχειρησάντων τήν δια τεχνητῶν πτερυγῶν πτήσιν όνομαστός είνε ό Βέλγος de Groof, όστις πρό 16 περίπου ετών εξέτελεσε τοιαῦτα πείραματα έν Ἀγγλίᾳ. Λα- βών ως πρότυπον τήν νυκτερίδα κατασκεύασε δύο υπερμεγέθεις πτε- ρυγας 37 ποδῶν μήκους και 4 ποδῶν πλάτους, προσέτι δε και μίαν ούράν 18 ποδῶν μήκους, ό δλος δέ μηχανισμός ήτο τοιοϋτός, ώστε ό de Groof πατών έπί τινος σανίδος ήδύνατο να κινή τάς πτερυγας και τήν ούράν. Ανελθόν διά τοϋ αεροστάτου εις ύψος πολλῶν εκα- τοντάδων ποδῶν, έπέβηθε είτα από τοϋ ύψους εκείνου και καθήλθεν έπί τοϋ εδάφους ίσταμένος. Έκ τής πρώτης ταύτης έπιτυχῆς ένδιάρ- ρουνης, έπανέλαβε τό αὐτό πείραμα, αλλά άποτυχῶν κατέπεσε και κατασυνετριβῆ. Πάσα νέα έπείρασις έχει και' άρχάς έλλείψεις και άτελείας, αλλά έν τῇ αεροπορίᾳ πάσα άποτυχία συνπάγεται τόν θάνατον τοϋ έπιχειροῦντος τό πείραμα.

Ό πρώτος ασχοληθείς περί τήν επιστημονικήν σπουδήν και

εξέτασιν τῶν όρων τής πτήσεως, ήτο ό εκ Νεαπόλεως καθηγητής Borelli, όστις έδημοσίευσε τῷ 1680 έν Ῥώμῃ έξάλειρον δι' εκείνους τοϋς χρόνους έργον «περί τής κινήσεως τῶν ζῶων». Ό Borelli έξη- γῶν τήν πτήσιν τῶν πτηνῶν θεωρεῖ αὐτήν ως παντελῶς άδύνατον και ακατόρθωτον υπό τοϋ άνθρώπου, διότι εις τόν άνθρωπον έλλεί- πουν οι πόδες τοϋτο άναγκαίοι μόνως τοϋ στήθους. — Σκουδαίαν φασάτως εξέτασιν τής πτήσεως τῶν πτηνῶν έποιήσατο έν έτει 1799 ό διάσημος μαθηματικός Νικόλαος Φούζς έν Πετρούπολει. Οϋτος εδωάρει τήν πτήσιν δυνατήν και εύκατόρθωτον τῷ άνθρώπῳ. — Βρα- δύτερον εξηκολούθησεν ό J. J. Prechtl τάς περι πτήσεως έρευνάς. Αλλά οὐδέν πρακτικόν άποτέλεσμα έσχον αι έρευναι αὐται, διότι έν τῇ έκτελέσει τῶν πειραμάτων εδωαρείτο ως άπολύτως άναγκαία ή άρσις τοϋ αἵψχου βάρους διά σφαιρας πεπληρωμένες έλαφροϋ άερίου.

Οϋτως έχόντων τῶν πραγμάτων παρουσιάζεται ήδη έξοχός τις Γερμανός μαθηματικός, ό καθηγ. φόν Μύλλερ-Λουενφελς, με νέας έρευνάς περί τής πτήσεως και νέαν περί αεροναυτικής θεωρίαν, ήν εκδέται έν τῷ συγγράμματι αὐτοϋ τῷ έπιγραφομένῳ: «Η άκοπος πτήσις τῶν πτηνῶν και ή δι' ίστιαν αεροναυτική ως τέρμα έκατον- ταστοϋς ζητήσεως.» Έν τῷ συγγράμματι τοϋτω άποδεικνύει, στρι- ζόμενος έπί φυσικομαθηματικῶν έρευνῶν περί τής πτήσεως τῶν πτη- νῶν, ότι τό άριστον, εύθηνώτατον και συγχρόνως κατορθωτόν μέσον πρός ταχεΐαν συγκοινωνίαν τῶν άνθρώπων και μετακίνησιν βαρῶν είνε έναιερίον τι, με' όριζόντια ίστία και έναιερίον πτερυγας (εἶτε έναιερίους έλικας) έφωδισμένον και άνευ αεροστάτου μετεωρίζόμενον πλοΐον, τοϋ όποιοϋ παρέχει συγχρόνως τό σχέδιον μετ' άκριβεστάτης τῶν καδ' έκαστα μερῶν περιγραφῆς. Έν τοιοϋτον έναιερίον πλοΐον, τοϋ όποιοϋ αι πτερυγες εἶτε έλικες κινούνται δι' άγιομηχανής, έχον χωρητικότητα δι' 25 άνθρώπους, πρέπει κατά τόϋ υπολογισμοϋ αὐτοϋ τοϋ έφευρέτου, να έχη έπιφάνειαν τῶν τεταμένων-ίστιων 29 μέτρων μήκους και ίσου πλάτους. Ό έφευρέτης έν ταῖς προτάσεσιν αὐτοϋ προβαίνει μετ' άλλῆς περισκεψῆως και έπιφυλακτικότητος.

Και είνε μὲν πεπεισμένος περί τής όρθότητος τῶν θεωρημάτων και υπολογισμῶν του, διότι λέγει: «Τό πράγμα είνε ήδη ώριμον πρός δοκιμήν, και έπειδή τά μέσα τής έπιστήμης, αν είναι όντως αληθινά, δέν δύνανται να άπατάσιν, ή θεωρία μου είνε έτοιμος και πρός πρακτικήν έφαρμογήν»· αλλά προει όμως, ότι τά πείραματα και αι δοκιμαί πρέπει να εκτελεσθῶσιν έπί τινος έπιμελῶς κατασκευ- ασμένου προτύπου, εις τό όποιον κατά τάς έκαστοτε γινόμενας παρα- τηρήσεις να έπιφέρωνται τοσαῦται τροποποιήσεις, μέχρις οϋ ή πτήσις αὐτοϋ κατασῆθι υπό πάσαν έσπψιν τελεία και άμειπτος.

«Σταγόνες υδατος πέτρας κοιλιάνουσι.» Έν τῇ πόλει Νόρφολκ τής Βιργινίας έγινε πρό τινος μεταξῦ δύο παραδόξων τό έξῆς αλλόκοτον στοίχημα. Ό εις εκ τῶν κυρίων τούτων ισχυρίζετο ότι και ό δυνατώτερος άνθρωπος τοϋ κόσμου δέν δύναται να ύπο- φέρη έπί τής χειρός του τήν κατά σταγόνας πτώσιν ένός γαλλω- νίου υδατος. Ό έτερος άμέσως έτοιχημάτιος 500 δολλάρια ότι αὐτός είνε ικανός να ύποφέρη αὐτό τό παιχνίδι. Αμέσως λοιπόν έκρεμάσθη μία στάμνος περιέχουσα έν γαλλῶνιον ύδατος, ό στοι- χηματίας έθηκε τήν χειρά του ήνευγμένην και άκίνητον υπό τήν στάμνον και τό πείραμα έδοκιμάσθη. Τό όδωρ έπιπετε κατά σταγόνας αλληλοδιαδόχως και κανονικῶς έπί τοϋ μέσου τής παλάμης τοϋ άν- δρός. Αλλά ότε εἶχον πόση μόλις πεντακάσαι σταγόνες, από ύψους μόνον τριῶν ποδῶν, έν τῷ μέσῳ τής παλάμης του, τότε ένόησε τήν άνοησίαν του και ησθάνθη τήν αλήθειαν τής παρουσίας εκείνης «Σταγόνες υδατος πέτρας κοιλιάνουσι.» Έν τῷ μέσῳ τής παλάμης του εἶχε σχηματισθῆ φλόκταινα έν σχήματι και μεγέθει ένός ταλ- λήρου και έκάστη περαιτέρω σταγῶν προΰξεναι αὐτῷ τοσαῦτην αλγῆ- θύνα ώστε μη δύναμένος πλέον να ύποφέρη άπέσπερε τήν χειρά και έχασε τό στοίχημα.

Πῶς έξωγράφουν οι Έλληνες. Μεγάλη ήτο ή έκκλησίς τῶν άπανταχοϋ έρασιτεχνῶν και φιλοπόδων, ότε πρό δωδεκαε- τίας άνεσκαφῆσαν παρά τινι βουωτικῷ πολιχνῷ τά πολυάρθμα εκείνα έξ άργύλλου άγαλμάτια, άτινα ό κόσμος έκτοτε θαυμάζει ως άριστουργήματα τής έν Τανάγρας πλαστικής τέχνης. Τότε κατά πρώτην φοράν άφθέντος αἰφνης τοϋ πέπλου από μιάς τῶν έρασιμα- ρτῶν γυναιῶν τοϋ καλλιτεχνικοϋ κόσμου τής Ἑλλάδος, έδειχθῆ καταφανῶς ότι οι Έλληνες ήσαν Ἑλληνες, και έν τῇ μικροτάτῃ μι- κροπλαστικῇ, και έν τῷ άπλουστάτῳ και εϋτελεστάτῳ ύλικῷ. Δέκα έτη βραδύτερον συνέβη θνακόν τι άλλ' άσυγκρίτως σπουδαιότερον και θαυμασιώτερον: ή ανακάλυψις αὐτῆς τῆς ζωγραφικῆς τέχνης τῶν Ἑλλήνων. Μέχρις εσχάτων ήτο συνήθης ή παραδοχή, ότι οι Έλληνες, τό και' έξοχῇ κλαστοργικῶν τοϋτο έθνος, δέν ήσαν έν τῇ ζωγραφικῇ έπ' ίσως έξοχοι. Τά έργα αὐτά τῶν ζωγράφων εἶχον άπολεσθῆ πρό πολλοϋ, τά τελευταία δέ κατά τήν όγδόην εκα- τονταετηρίδα, ότε Λέων ό Ίσαυρος, καταπυρπολήσας τήν έν Κων- στατινουπόλει πινακοθήκην, έπέθηκε τήν κορωνίδα εις τήν γενικήν κατά τῶν εικόνων καταφοράν. Αφ' έτέρου δέ εκ τῶν σκοραδικῶν μαρτυριῶν τῶν άρχαίων συγγραφέων έφαίνετο μόνον ότι ό περιφη- μος Πολύγνυτος δέν ήτο Γκιόττος, ό άποδοεύμενος Ἀπελλῆς δέν ήτο Ραφαήλ, ό περικλής Ζεϋξίς δέν ήτο Μεσσονία. Έπανταξό- μεθα τά έργα τῶν Ἑλλήνων ζωγράφων περί του ως τριχρωμα ή και τετραχρωμα άνάγλυφα, σχεδόν έντελῶς έπλασθα. Αλλά ιδού αἰφνης, κατά αἰγιοστον τοϋ 1887. Αιγύπτιοι τινες χωρικοί τής όάσεως Φαγιούμ (τῆς μέσης Αιγύπτου) άνασκαλεύοντες όψην τινα βρά- χου παρά τῷ άσημάντῳ χωρίῳ Ρουβαγιατ έπίσκευσαν μέγα πλῆθος ζυλίνων πινάκων, υπό άμμου κεκαλυμμένων, τοϋς όποιοϋς περι- φρονητικῶς ρίπτουσι και μέρος, έν τῇ άκαδευσίᾳ αὐτῶν μηδαμῶς ύποπεύσαντες ότι άνέκαψαν άρχαίαν έλληνικήν (Αλεξανδρινήν) πινακοθήκην και άνεθρον κατά μέρος τό άπολεσθῆν ήμιοϋ τῆς ιστο- ρίας τῆς έλληνικῆς καλλιτεχνίας. Βιενναίως τις έμπορος, όνόματι Θεόδωρος Graf, άγοράσας άμέσως εκ τῶν πινάκων τούτων πολϋ περι- σσότερος τῶν εκατόν, οτινες έκτίθενται έν Βερολίνω, έν Παρισίοις και έν Βιέννῃ· ή δέ έπιρμένη ήμῶν έποχή μετ' έκκλησίας όμολογεῖ ότι οι Έλληνες ήσαν Ἑλληνες, και έν τῇ ζωγραφικῇ.

Έν τῇ μεγάλῃ και θαυμασίως άφειρομένη όάσει Φαίουμ, οϋ μακράν τῆς πρωτεύουσῆς Μεδινετ έλ-Φαίουμ (τῆς άρχαίας Κροκοδει- λαοπόλεως, ύστερον δέ Ἀρσινόης) κείται ή μικρά κόμη Ρουβαγιατ. Έκεῖ πλησίον έκαιτο άλλοτε ή έλλημενος πόλις Κέρκη παρά τινι θύρᾳ, νῦν δέ άπέσθραμμένη διάρρυγ, ήτις τόν πλοῦτον τῆς περι- χῆρου έφερε και' εϋδειῶν εις Αλεξανδρείαν. Οϋ μόνον οι εκεί μεγαλέμποροι, διαπιστολεῖς, και οι άνότατοι ύπουργοί ένεταρῆζον τοϋς νεκροϋς τῶν συγγενῶν τῶν έν τοῖς τάφοις παρακειμένον τινός λόφου, αλλά και μακρόθεν μετεκομίζοντο νεκροί πλουσιῶν και περιφανῶν άνδρῶν, και' άρχαίων αιγυπτιακῶν έθμιον, και εθάπτοντο έν τοῖς λαξευτοῖς μνήμασι τοϋ άφαιτου εκείνου κοιμητηριοϋ. Έπί τριῶν ζυλίνων πινάκων ύπάρχει και έπιγραφή (περιετῆ άλλως δι' ήμάς) μαρτυροϋσα τήν εκ Κέρκης καταγωγήν τῶν. Οι μετα- κομίζόμενοι οϋτοι ταριχευτοί νεκροί εκείνου έντός σαρκοφάγων έφ' αν ύπῆρχον άνάγλυφοι ή έξωγραφημένοι αι εικόνες αὐτῶν τῶν νεκρῶν.

Αἱ παρά τῷ χωρίῳ Ρουβαγιατ άνερεθίσαι εικόνες είναι εις φυσικόν μέγεθος έξωγραφημένοι έπί πινάκων εκ ζύλου συκομα- ρέας, όλιγα δέ έπί λινοϋ ύφάσματος, και δὲ μετ' τοσαύτης τέχνης και φυσικότητος έξωγραφημένοι, όσῳν έν γένει δύναται να έπιτύχη ό άριστος προσωπογράφος. Τοιαῦτα εικόνες νεκρῶν ήσαν τῶς απα- νιεύσασαι, μόνα δέ τά μέγιστα μουσεῖα τῆς Εβρώπης έκείνην όλί- γιστά τινα άντίτυπα, άτινα όμως ήσαν άσυγκρίτως ύποδεέστερα τῶν τῆς συλλογῆς τοϋ Graf. Έν τῷ νομισματικῷ μουσεῖῳ τῶν Παρισίων εἰσίοκεται ό τεταρτερευμένος νεκρός τῆς θυγατρῆς τοϋ Διοσκόρου (κατά τήν μαρτυρίαν τῆς έπιγραφῆς), αλλά τό ήμισυ τῆς προσωπο- γραφίας αὐτῆς απόκειται έν τῷ Βρετανικῷ Μουσείῳ. Αἱ δύο μέ-

γισται κατά τόν πλοῦτον τῶν μουσειῶν αὐτῶν δυνάμεις διεμερίσαντο τήν σκιάν μιάς αιγυπτίας νεάνιδος, τοϋδ' όπερ άποδεικνύει τήν έκτα- κτον σπάνιν τοιοϋτων σκιῶν. Μετά τόν Graf ό Ἀγγλος Flinders Petri έκτέλεσε φασάτως έν Φαίουμ περί τῆς 60 όμοίας εικόνας, ως μετεκόμισεν εις Ἀγγλίαν. Τό Λονδίνον ένέπεσεν εις αληθῆ έκ- στασιν έπί τῇ τελειότητι αὐτῶν, και όμως πάσα αὐται αι εικόνες οὐδαμῶς δύνανται να παραβληθῶσι πρός τάς φρασιότητας τῆς συλ- λογῆς τοϋ Graf. Αὐται είναι έν γένει τό άριστον έξ όσων διεσώ- θησαν ήτιν εκ τῆς ζωγραφικῆς τῶν άρχαίων. Μία όλόκληρος αι- θουσα έν τῷ Kunslethaus τῆς Βιέννης είνε ήδη κώλια περί τοϋς τοίχους κεκοσμημένη διά διατῆς σειρῆς τῶν άριστοτεχνημάτων τού- των τῆς άρχαίας ζωγραφικῆς τῶν Ἑλλήνων. Πολλά εκ τῶν εικό- νων τούτων είναι βεβαίως μέτρια, τινές δέ και μετριώταται, διότι κατά τόνα χρόνους εκείνους τῆς ύψίστης πολιτείας (από τό πρώ- του μέχρι τοϋ τρίτου αἰώνος μ. Χ.) οι διασημώτατοι ζωγράφοι τῆς Ἀλεξανδρείας αἴηθον όλόκληρον περιουσίαν διά μίαν εικόνα (200,000 φράγκων περίπου κατά τό σημερινόν νόμισμα). Ός εκ τοϋτοϋ οι μη πλοῦσοι και οι μάλλον άπειρόκαλοι έξωγραφούντο υπό άσημώτερον και ύποδεέστερον ζωγράφων. Αλλά περί τῆς δώ- δεκα εκ τῶν εικόνων τούτων τοϋ Graf είναι αληθῆ άριστοτεχνήματα έξοχωτάτων καλλιτεχνῶν· δέν έννοοϋμεν δέ «σχετικῶς πρός τήν έποχῆν εκείνην» έξοχωτάτων, αλλά έν γένει και απόλύτως έξεχού- των έν τῇ χορείᾳ τῶν άριστων ζωγράφων, όσοϋς γνωρίζει ήμῖν σύμ- πασα ή ιστορία τῆς καλλιτεχνίας. Μή τις δέ νομίση ότι ύπερεται- νοϋμεν τοϋς Ἑλληνας εκείνους ζωγράφους, λέγοντες ότι μεταξῦ τῶν έν λόγῳ εικόνων ύπάρχουσι κεφαλαί, τῆς όμοίας και ό εμπει- ρωτότερος τεχνοκρίτης ήδύνατο άμέσως ν' άποδώσει τόν Τισιανόν, εις τόν Holbein και εις τόν Velazquez, αν μη διηγεῖτο έν αὐτῷ ό μόνος διαταγμός εκ τοϋ τρόπου τοϋ χρωματισμοϋ, διότι πάσα σχεδόν αι εικόνες αὐται είναι διά τῆς «έγκουστικῆς τέχνης» κεχρωματισμένα. Τό μέλιστα καταπλήσοον ήμάς έν τῇ θεωρίᾳ τῶν εικόνων τούτων είνε ή ερυφρότης άρα και θερμότης, ή ζωρότης άρα και ό τεχνι- κώτατος συγκερασμός τῶν χρωμάτων, οϋτως ώστε ακριβῶς εκείνο τό όποιον γενικῶς μέχρι τοϋδε παρεδεχόμεθα, ότι δηλαδή ή άρχαία ζωγραφική ήτο άχρωματισμένη «πλαστική» μάλλον ή «ζωγραφική», εξέλεγγεσαι ως παντάπασι ψευδῆς και πεπληρωμένη δοξασία, ακρι- βῶς δέ τό έναντιον άποδεικνύεται όρθόν, ότι οι Έλληνες, και έν τῇ γνάσει πάντων τῶν θεληγῆρων τοϋ χρώματος αὐτοϋ και' εαντό, και έν τῇ τεχνικῇ μεταχειρίσει και τῷ άριμονικώτάτῳ συγκερασμῷ τῶν χρωμάτων, ήσαν Ἑλληνες. Παρατηρήσατε λ. χ. τήν εικόνα (άρ. 63) τῆς συλλογῆς τοϋ Graf. Εἶνε προσωπογραφία δελετικώτατης νεάνιδος δεκαεξάετοϋς περίπου, με διαυγεστάτην έλαιουειδή χροιάν, με βαθυμελάνους, ζωηροτάτους και μετ' θαυμασίας τέχνης έσχημα- τισμένους όφθαλμούς, εκφράζοντας άπειρον άδωότητα και μεγαλο- πρεπή σεμνότητα, με λάνθινον ήμίπνον και με άφθονα κοσμήματα χρυσά και άδαμάντινα. Ίδοϋ άριστοτέχνημα τοϋ Τισιανοϋ ή και τοϋ Giorgione. Καί αὐτό τό σχῆμα τό μετώπου και τῆς ρινός και ή όλη στάσις, έν ή διαφαίνεται συγκοινωνία τις προς άόρατον και άνωθεν έπενεργοϋσαν δύναμιν, αναμνηστικοῦ νεωτέρων τινα Παναγιαν τοϋ Ένετοϋ άριστοτέχνου. Καί όμως ύπάρχει άλλη τις πολυ φρασιότερα εἰκῶν νεάνιδος (άρ. 45), ήν άδυνατοϋμεν έντεάθθα να περιγράψωμεν. Η εἰκῶν αὐτή, ως και αι πλείεσαι τῶν άριστων, διεσώθη πρός τοῖς άλλοις και έν άρίστη καταστάσει, οϋτως ώστε διά τῆς ανακαλύψεως τῶν εικόνων τούτων οϋ μόνον περί τῆς καλαι- σθητικῆς αξίας τῶν έργων τῆς άρχαίας έλληνικῆς ζωγραφικῆς λαμ- βάνομεν ακριβεστάτην γνώσιν αλλά και περί τῶν τεχνικῶν μέσων τῆς καλουμένης «έγκουστικῆς» μεθόδου. — Καί οὗτω βλέπομεν συν- τελούμενα πρό τῶν όμμάτων ήμῶν τά μικρά και τά μεγάλα θαύ- ματα, άν έκαστον λβει ήμῖν και έν αίνιγμα. Τις ήδύνατο να προ- μανθῆ, ότι Ψ' άνεκαλύπτετο ή άρχαία έλληνική ζωγραφική; Καί τις δύναται να προείπῃ, πόσα εἰσέτι Ψ' άποκαλύψῃ ήμῖν ή άμμος τῆς Αιγύπτου και τό χῶμα τῆς Ἑλλάδος;

ΣΧΟΛΕΙΑ ΚΩΦΑΛΛΩΝ ΕΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑ.

Ὁ ἰδρυτὴς τοῦ πρώτου ἐν Γερμανίᾳ σχολείου κωφάλλων ἦτο ὁ Σαρουήλ Άϊνκε (ἀποθανὼν τῷ 1790 ἐν Λειψίᾳ). Ὁ σπόρος, ὃν ἐσπερεν ὁ φιλάνθρωπος οὗτος ἀνὴρ, παρήγαγεν ἐντὸς τῆς τελευταίας ἑκατοεταετίας ἀγλαωτάτους καρπούς, σήμερον δὲ οὐ μόνον ἐν Γερμανίᾳ ἀλλὰ καὶ εἰς πάντα τὰ πεπολιτισμένα κράτη υπάρχουν σχολεῖα κωφάλλων, ἐνθα οἱ δυστυχεῖς οὗτοι ἐκπαιδευόμενοι καὶ μορφούμενοι καθίστανται ὕγιᾳ καὶ χρήσιμα μέλη τῆς κοινωνίας. Ἐν μόνῃ τῇ Γερμανίᾳ υπάρχουν περὶ τὰ ἑκατὸν τοιαῦτα σχολεῖα, ὧν τὰ περιφημότερα εἰναι τὰ τῆς Σαξωνίας. Ἐν τοῖς σχολείοις τοῖτοις μανθάνουσιν οἱ κωφάλλοι νὰ ὁμιλῶσι καὶ νὰ ἐννοῶσι τοὺς ὁμιλοῦντας, (χωρὶς, ἐννοεῖται, νὰ ἀκούωσιν οὐτε τοὺς ἰδίους τῶν λόγους οὐτε τοὺς τῶν ἄλλων).

Ἡ μέθοδος, δι' ἧς κατορθοῦται τὸ θαῦμα τοῦτο, βασιζέται ἐπὶ τοῦ γεγονότος, ὅτι πᾶς ἐκρινῶς προφερόμενος φθόγγος ἀπαίτει ἰδιαιτέρον ἐκάστοτε σχηματισμὸν τοῦ στόματος. Ἄλλην ὄψιν ἔχει τὸ στόμα ἡμῶν, ὅταν προφέρωμεν καθαρώς καὶ ἐκρινῶς τὸν φθόγγον α, καὶ ἄλλην ὅταν προφέρωμεν τὸν φθόγγον ο. Κατὰ τὴν προφορὰν τοῦ φθόγγου α τὸ στόμα εἶνε ἐντελῶς ἀνοικτόν, ἐνφ κατὰ τὴν προφορὰν τοῦ φθόγγου ο τὰ χεῖλη προτεινόνται καὶ καθιστῶσι τὸ στόμα στενωτέρον καὶ στρογγυλότερον, ἔτι δὲ μᾶλλον συστενοῦται καὶ συγκλείεται τὸ στόμα κατὰ τὴν προφορὰν τοῦ φθόγγου ου. Ὅταν προφέρωμεν τὸν φθόγγον ς αἱ γωνίαι τῶν χειλέων ἀπομακρύνονται ἀπ' ἀλλήλων καὶ τὸ στόμα ἐρβύνηται πρὸς τὰ πλάγια, ἔτι δὲ περισσότερον συμβαίνει τοῦτο κατὰ τὴν προφορὰν τοῦ φθόγγου ι. Ὡσαύτως μεταβάλλεται διαφοροτρόπως ἡ ὄψις τοῦ στόματος κατὰ τὴν προφορὰν τῶν διαφόρων συμφώνων. Τὰς μεταβολὰς ταύτας δύνανται τις νὰ ἴδῃ εἰς ἑαυτὸν, προφέρων τὰ διάφορα σύμφωνα καὶ παρατηρῶν τὸ στόμα του ἐν τῷ κατόπτρῳ. Ἐνίοτε βεβαίως αἱ διαφοραὶ τῶν μεταβολῶν τούτων τοῦ στόματος εἰναι λεπτόταται καὶ δυσδιάκριτοι, ὡς λ. χ. ἐν τῇ προφορᾷ τοῦ μ καὶ τοῦ π, τοῦ β καὶ τοῦ φ, τοῦ θ καὶ τοῦ θ, τοῦ φωνήεντος α καὶ τῶν συμφώνων κ γ γ, οὐχ ἥτεον ὅμως ὁ ὀξυδερκὴς παρατηρητὴς δύνανται νὰ τὰς διακρίνη, ἐν γένει δὲ διὰ τῆς ἀσκήσεως κατορθοῦται ἡ διάκρισις οὐ μόνον τῶν φθόγγων ἐκείνων, οἵτινες μεταβάλλουσι τὴν ἑξωτερικὴν ὄψιν τοῦ στόματος καὶ τῶν χειλέων, ἀλλὰ καὶ ἐκείνων οἵτινες παράγονται ἐντὸς τῆς κοιλότητος τοῦ στόματος, διότι καὶ οὗτοι ἐκρινῶς προφερόμενοι ἐξασκοῦσι ποῖαν τινα συμπάθειαν ἐπὶ τοῦ προσώπου.

Ὅπως λοιπὸν διὰ τῆς γραφῆς περιστῶμεν τοὺς διαφόρους φθόγγους δι' ὀρισμένων καὶ ἐδδιακριτῶν σημείων, τοῦτ' ἔστι διὰ τῶν γραμμάτων, ὅτω καὶ ὅταν ὁμιλῶμεν οἱ διάφοροι φθόγγοι λαμβάνουσι διὰ τῶν μεταβολῶν τοῦ στόματος καὶ τῶν χειλέων ἡμῶν διαφόρους, ὀρισμένας ἑξωτερικὰς καὶ ὁρατὰς μορφάς, τὰς ὁποίας οἱ κωφάλλοι μανθάνουσι νὰ ἀναγινώσκωσιν ἐπὶ τοῦ στόματος τοῦ ὁμιλοῦντος.

Ἐννοεῖται ὅτι ἡ ἀνάγνωσις αὕτη εἶνε ἀσυγκρίτως δυσκολωτέρα ἢ ἡ συνήθης τῶν γραμμάτων ἀνάγνωσις. Τὰ γράμματα εἰναι μόνημα καὶ διαρκῶς ὁρατὰ ἐπὶ τοῦ χάρτου, ἐνφ αἱ μεταβολαὶ τοῦ στό-

ματος καὶ τῶν χειλέων κατὰ τὴν ὁμιλίαν διαδέχονται ἀλλήλας καὶ παρέρχονται ταχέως, οὐτε δύνανται νὰ μονιμοποιηθῶσι. Ὅτι ὅμως καὶ τούτων ἡ ἀνάγνωσις εἶνε δυνατὴ καὶ κατορθωτὴ, ἀποδεικνύουσι τρανώτατα αἱ πρόοδοι παντὸς γερμανικοῦ σχολείου κωφάλλων.

Εἰς πολλὰ ἐκ τῶν σχολείων τούτων διδάσκονται οἱ κωφάλλοι εἰς τὰς καλουμένας Α-τάξεις καὶ Β-τάξεις, ἐξ ὧν αἱ μὲν πρώται εἰναι διὰ τοὺς ἐφρουστέρους αἱ δὲ δευτέραι διὰ τοὺς ἥτεον ἐφρυσῆς. Ὁ ἀγνοῶν τὴν μέθοδον τῆς διδασκαλίας τῶν κωφάλλων καὶ εἰσερχόμενος κατὰ πρώτην φορὰν εἰς μίαν πρώτην τάξιν (A-Klasse), νομίζει ὅτι δὲν εὐρίσκειται μεταξὺ κωφάλλων ἀλλ' ὅτι κατὰ λάθος εἰσῆλθεν εἰς ἄλλο τι ἐκ τῶν συνήθων σχολείων. Οὐδεμίαν χειρονομίαν γίνεσθαι. Ὁ διδάσκαλος ὁμιλεῖ, ὡς συνήθως, πρὸς τὰ παῖδια, καὶ οἱ μαθηταὶ ἀποκρίνονται, ὅπως καὶ εἰς τὰ ἄλλα σχολεῖα. Ἐνφ ἐξ πάντων οἱ μαθηταὶ ὁμιλοῦσι μεγαλοφώνως καὶ ἐκρινῶς, οὐδεὶς δὲ αὐτῶν ἀκοεῖ οὐτε τοὺς ἰδίους του λόγους οὐτε τοὺς τῶν ἄλλων. Πάντες οἱ μαθηταὶ παρατηροῦσιν ἀτενῶς καὶ μετὰ προσοχῆς τὸ στόμα τοῦ διδασκάλου καὶ τοῦ ἐκάστοτε ὁμιλοῦντος ἐκ τῶν μαθητῶν, παρακολουθοῦντες δὲ πάσας τὰς κινήσεις καὶ τὰς μεταβολὰς τοῦ στόματος καὶ τῶν χειλέων αὐτοῦ ἀναγινώσκουσι τοιουτοτρόπως τὰς λέξεις ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ ὁμιλοῦντος ὅπως οἱ μαθηταὶ τῶν ἄλλων σχολείων ἀναγινώσκουσιν ἐπὶ τοῦ μαυροπίνακος ἢ ἐν τῷ βιβλίῳ. Τὰ θραυτὰ εἰναι διατεταγμένα ἐν σχήματι ἡμικυκλίου ὅτως ὥστε πάντες οἱ μαθηταὶ νὰ βλέπωσι τὸ στόμα τοῦ διδασκάλου, ὁ δὲ διδάσκαλος ἴσταται ἢ κἀθηται εἰς τοιαύτην θέσιν, ὥστε νὰ φαίηται ὀλοκλήρον τὸ πρόσωπόν του. Ἄν μεταστραφῇ πρὸς στιγμὴν κατὰ τὴν ὁμιλίαν του, ὅσον δήποτε δυνατὰ καὶ ἂν ὁμιλῇ, δὲν θὰ ἐννοῆσῃ τοὺς λόγους του οἱ μὴ δυνάμενοι νὰ ἴδωσι τὸ στόμα του. Δι' ἄπλων καὶ εὐλόγων προτάσεων διδάσκονται οἱ παῖδες ἱερὰν ἱστορίαν, κατῆχησιν, γεωγραφίαν καὶ ἱστορίαν, φυσικὴν, ἀριθμητικὴν καὶ ἐν γένει πάντα σχεδὸν τὰ μαθήματα, ὅσα διδάσκονται καὶ εἰς τὰ ἄλλα σχολεῖα, εἰ καὶ ἐν μικροτέρῳ ἐκτάσει. Εἰς τὰ ἄλλα σχολεῖα μανθάνουσιν οἱ μαθηταὶ διὰ τῶν ὠτῶν καὶ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν συγχρόνως, ἐνφ οἱ κωφάλλοι μανθάνουσι μόνον διὰ τῶν ὀφθαλμῶν. Δὲν εἶνε λοιπὸν θαυμαστόν, ἂν ἡ ἐκπαίδευσις τῶν κωφάλλων συντελεσθῆται βραδύτερον καὶ δυσκολωτέρον τῆς τῶν ἄλλων μαθητῶν, διότι πολλὰκις ἀναγκάζεται ὁ διδάσκαλος νὰ ἐπαναλαμβάνῃ δις καὶ τρις τὴν ἐρώτησιν, μέχρις οὗ γένην καταληπτὴ εἰς τοὺς παῖδας.

Ὁ κωφάλλος παῖς συνειθίζει κατὰ πρότον ν' ἀναγινώσκῃ τὰς λέξεις ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ διδασκάλου καὶ τῶν συμμαθητῶν αὐτοῦ, βραδύτερον ὅμως, ἐπειδὴ πᾶς ἄνθρωπος ἐκρινῶς καὶ ἀπαύστως ὁμιλῶν παράγει τοὺς φθόγγους κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐκτελεῖ τοὺς αὐτοὺς μετασχηματισμοὺς τοῦ στόματος καὶ τῶν χειλέων, συνειθίζει ὁ μικρὸς μαθητὴς ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ ἐννοῆῃ καὶ τὴν ὁμιλίαν ξένων προσώπων, πολλοὶ δὲ κωφάλλοι ἀποκτᾶσι διὰ τῆς ἀσκήσεως ἐκκλητικὴν τῷ ὄντι ἱκανότητα εἰς τὸ νὰ ἐννοῶσιν οὐ μόνον λέξεις καὶ μικρὰς προτάσεις ἀλλὰ καὶ ὀλοκλήρους διηγήσεις ἀπαράλλακτα ὡς νὰ εἶχον τὴν ἀκοὴν τῶν.

κ. Α. Φ. εἰς Τρίκαλα. Ὅλα ἀπεστάλησαν κατὰ τὰ ἄλλα δὲ συμμορφωθῆμεν. — κ. Θ. Ε. εἰς Ἄμισόν. Ἡ παραγγελία σας ἐξετελέσθη. — κ. Μ. Μ. εἰς Κόρινθον. Σὰς γράφομεν ἰδιαιτέρως. — κ. Σ. Α. εἰς Ἡράκλειον. Καὶ ὁ αἰτηθεὶς ἀριθμὸς ἀπεστάλη, ἀναμένομεν δὲ νέας εἰδήσεις σας. — κ. Π. Δ. εἰς Προῦσαν. Σὰς ἐγράφωμεν περὶ τῆς τύχης τοῦ τόμου σας. — κ. Σ. Σ. εἰς Σουέζ, κ. Ν. Α. εἰς Πικέτον καὶ κ. Α. Δ. εἰς Ἀλεξάνδρειαν. Ἐλήφθησαν καὶ

σὰς εὐχαριστοῦμεν. — κ. Δ. Οἶκ. εἰς Μαγνησίαν. Σὰς ἐστάλησαν ἐκ νέου, ἀπαρῶμεν ὁμῶς πῶς περιέρχονται τόσο ἀργὰ εἰς χεῖράς σας. — κ. Σ. Φ. Σ. εἰς Ταϊγγάνιον, κ. Ν. Β. εἰς Ζιμνιτσίαν. Ἐλήφθησαν καὶ σὰς εὐχαριστοῦμεν. — κ. Κ. Π. εἰς Σόφιαν. Ἐγράφωμεν ἀμέσως. — κ. Γ. Α. Α. εἰς Ροστόβιον. Ἐσημείωσαμεν καὶ εὐχόμεθα ὑμῖν τὰ βέλτιστα. — κ. Α. Σ. εἰς Ἀλεξάνδρειαν. Ἐνεγράψαμεν. — κ. Φ. Α. Ζ. εἰς Σιδίτισταν. Τὸ τελευταῖον ἐγ-

γελδὲν ποσὸν δὲν ἐφθασε καὶ διὰ τοῦτο ἔβην θυμιάσατε τοὺς ἀτόθι κυρίου.

Ἐπειδὴ μετὰ τοῦ ἀνά χειρὸς τεύχους ἐξεδόθησαν ἴδη ΔΕΚΑ ἀριθμοὶ παρακαλοῦνται οἱ τε ἀπ' εὐθείας συνδρομηταὶ καὶ οἱ μέσον τῶν κ. ἀνταποκριτῶν μας λαμβάνοντες τὴν Κλεῖω νὰ ἐπισπεύσωσι τὴν ἀποστολὴν τῆς συνδρομῆς τῶν.

Ἐκδότης Π. Δ. ΖΥΓΟΥΡΗΣ — Ἐκ τοῦ τυπογραφείου καὶ τοῦ στοιχειοχητηρίου διὰ τὰς ἀνατολικὰς γλώσσας Γ. ΔΡΟΥΓΟΥΑΙΝΟΥ ἐν Λειψίᾳ.

Χάρτης ἐκ τῆς Neue Papiermanufaktur ἐν Στρασβούργῳ.